

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

Державний стандарт
професійно-технічної освіти

ДСПТО 5111.Н.49.10 - 2016

Професія: Стюард

Код: 5111

Кваліфікація: стюард; старший стюард

Видання офіційне
Київ - 2016

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України
від „29 ” грудня 2016 р. №1688

Державний стандарт
професійно-технічної освіти

ДСПТО 5111.Н.49.10 - 2016

Професія: Стюард

Код: 5111

Кваліфікація: стюард; старший стюард

Видання офіційне
Київ – 2016

Загальні положення

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії 5111 Стюард, кваліфікації: стюард, старший стюард, розроблено відповідно до статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту» і постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1135 «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти» та є обов'язковим для виконання всіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників, незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

У ПТНЗ першого атестаційного рівня тривалість професійного навчання на стюарда становить 731 годин, на старшого стюарда - 333 години.

У ПТНЗ другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, якої набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При складанні робочих планів з інтегрованих професій необхідно врахувати наступне: предмети загальнопрофесійної підготовки вносяться в робочий навчальний план тільки за базовою професією. Якщо в наступних рівнях кваліфікації передбачено години на вивчення додаткового матеріалу, то вони також вносяться до робочого навчального плану з відповідним коригуванням навчальних програм; з метою запобігання дублювання змісту навчання слід вилючити з типових навчальних планів відповідну кількість годин, а з типових програм - відповідний обсяг матеріалу; резерв часу за призначенням слід використовувати тільки один раз, в інших випадках в разі потреби слід перерозподілити години між предметами професійно-теоретичної підготовки.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50 % за рахунок виключення раніше вивченого матеріалу за наявності в слухача документа про присвоєння робітничої професії.

У разі необхідності зазначені строки навчання можуть бути продовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці («Техніка пошуку роботи», «Ділова етика і культура спілкування» тощо).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника складена на основі кваліфікаційної характеристики професії «5111 Стюард» (Випуск № 66 «Залізничний транспорт і метрополітен», Розділ № 3 «Робітники» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом

(Міністерства інфраструктури України) від 16.05.16 № 181), досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування особливостей галузі, потреб роботодавців і містить вимоги до рівня знань, умінь і навичок. Крім основних вимог до рівня знань, умінь і навичок, до кваліфікаційних характеристик включено вимоги, передбачені пунктом 7 «Загальних положень» (Випуск 1. «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності») Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 року № 336.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях, лабораторіях, на навчально-виробничих дільницях та/або безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Обсяг навчального часу на обов'язкову компоненту змісту професійно-технічної освіти не може перевищувати 80 % загального фонду навчального часу, відповідно варіативний компонент - 20 %.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційної атестації.

Під час прийому на перепідготовку або підвищення кваліфікації робітників професійно-технічним навчальним закладом здійснюється вхідний контроль знань, умінь та навичок у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

Після завершення навчання кожний учень (слухач) повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, установленними у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні (слухачі) допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик, критеріїв оцінювання.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Особам, які достроково випускаються з професійно-технічного навчального закладу та за результатами проміжної кваліфікаційної атестації їм присвоєна відповідна робітнича кваліфікація, видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації державного зразка.

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 5111.Н.49.10 - 2016
(позначення стандарту)

Професія: Стюард

Код: 5111

Кваліфікація: стюард

**Видання офіційне
Київ – 2016**

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників)

1. Професія: 5111 Стюард

2. Кваліфікація: стюард

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати:

Правила перевезень пасажирів та багажу; правила етики та поведінки з пасажирами; основи психології; основи гігієни; правила та норми безпеки життєдіяльності; правила поведінки у можливих екстремальних ситуаціях; правила користування обладнанням у вагоні, яке призначене для обслуговування пасажирів і рятування їх в аварійній ситуації; правила надання першої медичної допомоги; порядок обслуговування протипожежного обладнання; порядок оформлення встановленої документації; правила виробничої санітарії та пожежної безпеки. У разі обслуговування вагонів міжнародного сполучення іноземну мову в обсязі, передбаченому програмою спеціальної підготовки.

Повинен уміти:

Обслуговує пасажирів та забезпечує їм комфортні та безпечні умови подорожі у швидкісному поїзді. Перевіряє наявність засобів для надання першої медичної допомоги (ліків та супутніх матеріалів). Перевіряє роботу внутрішнього зв'язку "стюард-машиніст". Контролює загальний стан пасажирів під час посадки та на шляху прямування. Надає пасажирам інформації та індивідуальні послуги у дорозі. Контролює санітарно-гігієнічний стан у вагонах. Стежить за дотриманням у вагонах температурного режиму. Допомогає пасажирам під час заповнення декларацій та митних карток при перетині кордону. У разі необхідності, надає пасажирам психологічну підтримку та першу медичну допомогу. Стежить за поведінкою пасажирів під час руху поїзда та здійснює контроль за їх висадкою після повної зупинки потяга. Проводить огляд вагонів після виходу пасажирів

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

- а) раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;
- б) дотримуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, навколишнього середовища, додержуватись норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
- д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені, тощо);
- е) знати інформаційні технології;
- ж) правові питання галузі.

5. Вимоги до освітньо-кваліфікаційного рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти

5.1. При продовженні професійно-технічної освіти

Повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи та професійна підготовка на виробництві, попередній освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Провідник пасажирського вагона.

5.2. При підвищенні кваліфікації

Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Провідник пасажирського вагона; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.3. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Стюард; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Залізничний транспорт.

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу здійснюється відповідно до законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Професія: 5111 Стюард

Кваліфікація: стюард

Загальний фонд навчального часу 731 година

№ з/п	Назва предмета	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно – практичні роботи
1	Загальнопрофесійна підготовка	71	11
1.1	Основи правових знань	17	
1.2	Основи галузевої економіки і підприємства	17	
1.3	Інформаційні технології	17	11
1.4	Правила дорожнього руху	8	
	Резерв часу	12	
2	Професійно-теоретична підготовка	334	16
2.1	Правила технічної експлуатації та інструкції	40	
2.2	Технологія роботи стюарда	58	
2.3	Організація перевезень і культура обслуговування пасажирів	34	5
2.4	Іноземна мова	61	
2.5	Будова та експлуатація вагонів підвищеної комфортності	60	
2.6	Психологія	34	9
2.7	Охорона праці	30	2
2.8	Етика професійного спілкування	17	
3	Професійно-практична підготовка	305	
3.1	Виробниче навчання	102	
3.2	Виробнича практика	203	
4	Консультації	14	
5	Державна кваліфікаційна атестація (або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	717	27

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ КАБІNETІВ, ЛАБОРАТОРІЙ, МАЙСТЕРЕНЬ, ПОЛІГОНІВ

Кабінети:

1. Основ правових знань;
2. Основ галузевої економіки і підприємства;
3. Інформаційних технологій;
4. Правил дорожнього руху;
5. Правила технічної експлуатації та інструкції;
6. Технологія роботи стюарда;
7. Організації перевезень і культура обслуговування пасажирів;
8. Іноземної мови;
9. Будова та експлуатація вагонів підвищеної комфортності;
10. Психології;
11. Охорона праці;
12. Етика професійного спілкування.

Лабораторії:

1. Інформаційних технологій;
2. Організації перевезень і культура обслуговування пасажирів;
3. Психології;
4. Охорона праці.

Примітка:

для підприємств, організацій установ, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників, навчальний процес може здійснюватись при наявності кабінетів, лабораторій, майстерень позначених *.

Для підприємств, організацій, установ, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

- допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;
- індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця;
- предмет «Інформаційні технології» вивчаються за згодою підприємств-замовників кадрів.

**ЗАГАЛЬНОПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОСНОВИ ПРАВОВИХ ЗНАНЬ»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно - практичні роботи
1	Правово-соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури	1	
2	Конституційні основи України	3	
3	Правові основи професійно-технічної освіти	1	
4	Цивільне право і відносини, що ним регулюються	1	
5	Господарство і право	2	
6	Захист господарських прав та інтересів. Розгляд господарських спорів	1	
7	Праця, закон і ми	2	
8	Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність	2	
9	Злочин і покарання	2	
10	Правова охорона природи. Охорона природи – невід’ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України	1	
11	Подружжя, батьки, діти – їхні права та обов’язки	1	
Всього годин:		17	

Тема 1. Правово-соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури

Право у житті кожного із нас. Право – цінність – одна із засад державного і суспільного життя. Принципи права – його провідні основоположні ідеї. Морально-етична сторона права. Той, хто порушує юридичні закони, порушує і закони совісті. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність.

Поняття правосвідомості як регулятора правомірної поведінки, чинника зміцнення правопорядку і законності.

Тема 2. Конституційні основи України

Визначення державного (конституційного) права. Поняття Конституції як Основного Закону держави. Загальні засади Основного Закону України. Україна – суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Державний символ України.

Громадянин і держава. Поняття громадянства в Україні. Правове становище громадян України, їхня рівноправність. Права осіб, які належать до національних меншин, - невід’ємна частина загальноновизнаних прав людини.

Гарантування громадянам України права на національно-культурні надбання та мову.

Основні особисті, соціально-економічні, культурні та політичні права і свободи громадян України.

Особисті права і свободи громадян: право кожної людини на життя, на повагу до гідності, на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла кожного; таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, право на захист від втручання в особисте і сімейне життя тощо. Соціально-економічні та культурні права і свободи громадян: право приватної власності; право на підприємницьку діяльність; право користуватися об'єктами; права державної та комунальної власності; право на освіту; право на працю; право на соціальний захист у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом та ін.

Тема 3. Правові основи професійно-технічної освіти

Законодавство України про освіту та його завдання.

Закон України «Про освіту». Право громадян на освіту. Основні принципи освіти.

Професійно-технічна освіта - невід'ємна складова частина освіти України.

Закон України «Про професійно-технічну освіту» та його завдання. Мета професійно-технічної освіти. Права, обов'язки та відповідальність учнів, слухачів професійно-технічного навчального закладу. Особливий соціальний захист учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів.

Тема 4. Цивільне право і відносини, що ним регулюються

Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини та їх регулювання. Суб'єкти цивільних правовідносин. Юридичні особи. Об'єкти цивільних правовідносин.

Цивільно-правова відповідальність. Поняття та мета цивільно-правової відповідальності. Зобов'язання, що виникають у разі заподіяння шкоди. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.

Тема 5. Господарство і право

Поняття господарського права та його роль у регулюванні господарських відносин. Система господарського права. Господарське законодавство, господарські правовідносини. Суб'єкти господарського права. Правове становище господарських організацій. Правове становище підприємств і організацій.

Відповідальність у господарських відносинах. Види відповідальності за порушення господарського законодавства.

Правове регулювання окремих галузей господарства. Правове регулювання промисловості.

Тема 6. Захист господарських прав та інтересів. Розгляд господарських спорів

Органи, що вирішують господарські спори. Закони, які використовуються при розв'язанні господарських спорів.

Тема 7. Праця, закон і ми

Загальна характеристика трудового права України. Трудовий договір. Робочий час і час відпочинку. Заробітна плата.

Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність робітників і службовців за шкоду, заподіяну підприємству, організації.

Охорона праці. Відповідальність підприємства за шкоду, заподіяну працівникові.

Розгляд трудових спорів. Особливості правового регулювання трудових відносин в окремих галузях господарства.

Тема 8. Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність

Визначення та загальні положення адміністративного права. Поняття та організація державного управління. Роль адміністративного права у регулюванні відносин у сфері державного управління. Поняття адміністративного правопорушення і адміністративної відповідальності.

Адміністративна відповідальність неповнолітніх. Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення.

Тема 9. Злочин і покарання

Поняття кримінального права. Загальні положення кримінального права. Злочин та інші правопорушення.

Поняття та підстави кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність неповнолітніх. Обставини, що виключають суспільну небезпеку та протиправність діяння. Необхідна оборона. Затримання злочинця. Крайня необхідність.

Співучасть у злочині. Поняття кримінального покарання. Доцільність, справедливність покарання, як один із засобів боротьби із злочинністю.

Види покарань. Поняття індивідуалізації покарання стосовно особи відповідно до вчинку.

Тема 10. Правова охорона природи. Охорона природи – невід’ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України

Екологічне право та його роль у регулювання системи «природа - людина - суспільство». Основні принципи охорони навколишнього середовища.

Знання закону – важлива умова попередження екологічних правопорушень, збереження природи.

Екологізація усього виробничо-господарського процесу – принцип господарювання. Єдність основних прав і обов’язків підприємства щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання земель.

Охорона вод, лісів, надр земля та їх використання. Охорона тваринного світу. Охорона атмосферного повітря від забруднення.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища.

Тема 11. Подружжя, батьки, діти – їх права і обов’язки

Загальна характеристика сімейного права України. Поняття шлюбу і сім'ї. Порядок і умови укладання шлюбу. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя. Припинення шлюбу.

Особисті та майнові правовідносини між батьками та дітьми. Права та обов'язки батьків та дітей.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОСНОВИ ГАЛУЗЕВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

№ з\п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Наука економіка	1	
2	Економіка та її роль у суспільному житті	2	
3	Основні моделі сучасної економіки	1	
4	Форми суспільного господарювання	2	
5	Структура та механізм функціонування ринкової економіки	1	
6	Економічні відносини власності	1	
7	Підприємництво у ринкових відносинах	2	
8	Менеджмент на залізничному транспорті	1	
9	Маркетинг на залізничному транспорті	1	
10	Макроекономіка. Створення суспільного продукту	2	
11	Податкова система та податкова політика	1	
12	Кредитна і банківська система	1	
13	Міжнародна система світового господарства	1	
Всього годин:		17	

ТЕМА 1. Наука економіка

Предмет економічної науки. Економічна теорія та її значення в дослідженні соціально-економічних процесів. Основні етапи становлення та розвитку економічної науки.

ТЕМА 2. Економіка та її роль у суспільному житті

Економіка та її роль у суспільному житті. Виробництво і споживання. Фактори виробництва. Обмеженість виробничих ресурсів та проблема вибору. Економічні потреби та їх класифікація.

ТЕМА 3. Основні моделі сучасної економіки

Основні моделі сучасної економіки. Командно-адміністративна економіка, її основні риси та протиставлення. Ринкова економіка та економіка змішаного типу. Соціальна ринкова економіка.

ТЕМА 4. Форми суспільного господарювання

Форми суспільного господарювання. Товарне виробництво як основа ринкової економіки. Гроші. Виникнення та суттєвість грошей. Їх функція. Види сучасних грошей. Інфляція, її сутність, види, причини, наслідки.

ТЕМА 5. Структура та механізм функціонування ринкової економіки

Ринок як форма існування товарного хазяйства. Сутність ринку, його роль, основні види ринку. Ринкове саморегулювання, його функції. Економічна роль господарства у ринкових відносинах.

ТЕМА 6. Економічні відносини власності

Власність та її економічна суть. Типи, форми та види власності. Приватизація.

ТЕМА 7. Підприємництво у ринкових відносинах

Підприємництво як форма діяльності в умовах ринкової економіки. Види діяльності підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва в Україні. Основні та зворотні фонди у шляховому хазяйстві. Форми і системи оплати праці у шляховому хазяйстві.

ТЕМА 8. Менеджмент на залізничному транспорті

Сутність, принципи і функції керування. Формування організаційної структури керування та підготовка менеджера. Психологічна характеристика менеджера.

ТЕМА 9. Маркетинг на залізничному транспорті

Маркетинг у діяльності підприємства. Сутність, принципи маркетингу, його види. Реклама та її роль в умовах ринкової економіки.

ТЕМА 10. Макроекономіка. Створення суспільного продукту

Фактори зростання ВВП. Національний прибуток, його розділи, перерозподіл, обмін та споживання. Національний добробут, його склад.

ТЕМА 11. Податкова система та податкова політика

Податкова система та податкова політика держави. Класифікація податків. Фіскальна та регулююча функція податків. Закон України «Про оподаткування прибутків підприємств і організацій».

ТЕМА 12. Кредитна і банківська система

Кредитна і банківська система. Кредитна система та її роль у суспільному виробництві. Банки, їх сутність, види і функції. Державний бюджет. Дефіцит бюджету та його фінансування.

ТЕМА 13. Міжнародна система світового господарства

Сучасна світова система господарства. Міжнародні фінансово-кредитні організації. Основні тенденції економічного розвитку країн Західної Європи. Проблеми входження України в світові господарські зв'язки. Міжнародна вагонна система.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

№ п\п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно-практичні заняття
1	Вступ	1	
2	Використання комп'ютерних та інформаційних технологій для автоматизації виробництва	4	2
3	Програмне забезпечення комп'ютера	8	6
4	Системи управління на основі комп'ютерних технологій	4	3
Всього годин:		17	11

Тема 1. Вступ

Інформація та інформаційні процеси

Тема 2. Використання комп'ютерних та інформаційних технологій для автоматизації виробництва

Поняття про автоматизовану систему управління структурними с підрозділами залізниці. Роботизація та автоматизація виробництва на основі електронно обчислювальної техніки – основа інтенсифікації виробництва. Об'єкт управління. Мета та види управління. Основна схема автоматичного управління.

Види управління: ручне, автоматичне, автоматизоване, дистанційне.

Ієрархічність систем управління виробництвом.

Контроль, регулювання, сигналізація та блокування. САР – системи автоматичного регулювання: склад, типи систем. Основним пристроєм САР є регулятор. Мета САР

Визначення та принцип та функції автоматизованих систем:

АСУП – автоматизована система управління підприємством

АСУТП – автоматизована система управління технологічним процесом

САПР – система автоматичного проектування.

АТСС- автоматизована транспортно-складська система.

Роль людського фактору в автоматизованому виробництві

Лабораторно-практична робота (2 години):

1. Принцип побудови принципових схем САР
2. Робота з програмою MS VISIO

Тема 3. Програмне забезпечення комп'ютера.

Прикладне програмне забезпечення комп'ютера та його використання для вирішення задач. Основні етапи вирішення задач на комп'ютері. Використання графічних редакторів для складання технічних креслень.

Типи даних при роботі з електронними таблицям MS Excel : числові, символні, формули, число і дата.

Використання логічних функцій та функції РАНГ. Ділова графіка. Підтримка баз даних: сортування та фільтрація.

Копіювання. Переміщення й авто заповнення даних. Абсолютні, відносні та мішані посилання на клітинки та діапазони клітинок.

Лабораторно – практична робота (2 години):

1. Розробка плану бригади та розрахунок зарплати та норм виробітки.
2. Створення звіту « Успішність групи»

Робота з програмою СУБД MS Access. Об'єкти бази даних : таблиці, запити, форми, звітів. Сортування , пошук та фільтрація даних. Створення таблиць , форм запитів на вибірку в режимі Конструктора. Призначення звітів.

Лабораторно – практична робота (4 години):

1. Створення бази даних в середовищі СУБД «Автоматизована система-Рух залізничного транспорту»!
2. Робота з об'єктами бази даних.
3. Створення інформаційної картотеки.
4. Створення запитів і звітів за допомогою майстра та в режимі конструктора.

Тема 4. Системи управління на основі комп'ютерних технологій.

Поняття про мікропроцесори, контролери та логічні схеми. Мікропроцесори на виробництві. Вхідні і вихідні данні в системах АСУ. Датчики їх призначення в системах автоматики. Вимоги к датчикам. Класифікація. Будова та робота термопари при вимірюванні неелектричних величин. Обернений зв'язок.

Призначення та основні функції бортових комп'ютерів на залізничному транспорті.

Ознайомлення з новими комп'ютерними програмами, що використовуються при управлінні та експлуатації залізниць.

Перспективи розвитку засобів автоматизації залізниці з використанням комп'ютерно-інформаційних технологій.

Комп'ютерні мережі: локальні, регіональні та глобальні. Протокол. Провайдер. Адресація в Інтернет. Основні послуги Інтернет. Електронна пошта. Робота з електронною поштою через веб – інтерфейс: реєстрація поштової скриньки, надсилання, отримання та пере направлення повідомлень. Додавання графічних файлів. Етикет електронного листування.

Лабораторно-практичні роботи (3 години):

1. Мікропроцесори на виробництві
2. Реєстрація на освітніх сайтах.
3. Пошук інформації в Інтернет

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
“ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ”**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Закон України „Про дорожній рух”. Загальні положення, визначення.	1	
2	Обов’язки та права пасажирів і пішоходів.	1	
3	Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом і погоничів тварин.	1	
4	Регулювання дорожнього руху.	1	
5	Рух транспорту та безпека пішоходів і пасажирів.	1	
6	Особливі умови руху.	1	
7	Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних випадків.	1	
8	Відповідальність за порушення правил дорожнього руху.	1	
Всього годин:		8	

Тема 1. Закон України „Про дорожній рух”. Загальні положення, визначення

Правила дорожнього руху. Загальні положення. Терміни та визначення Закону України „Про дорожній рух”. Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху, що має створити безпечні умови для всіх його учасників.

Закон України „Про дорожній рух”. Порядок навчання різних груп населення Правилам дорожнього руху.

Тема 2. Обов’язки та права пасажирів і пішоходів

Порядок руху пішоходів у населених пунктах.

Розподіл транспортних і пішохідних потоків. Тротуар. Пішохідна доріжка. Організована колона. ”Знак”. „Пішохідний перехід”. Груповий рух людей дорогою. Порядок переходу проїжджої частини дороги. Дії пішоходів при наближенні транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком і спеціальним звуковим сигналом.

Тема 3. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом і погоничів тварин

Віковий ценз і вимоги до велосипедистів і водіїв мопедів, гужового транспорту і погоничів тварин. Технологічний стан і обладнання транспортних засобів. Документи водія. Обов’язки водія.

Розміщення транспортних засобів на проїжджій частині дороги.

Тема 4. Регулювання дорожнього руху

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, їх класифікація.

Дорожня розмітка та її значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація розмітки .

Дорожнє обладнання як допоміжний засіб забезпечення регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках трас.

Тема 5. Рух транспорту та безпека пішоходів і пасажирів

Правосторонній рух транспорту і безпека пішоходів. Рух у декілька рядів.

Попереджувальні сигнали. Швидкість руху. Дистанція. Обгін. Безпека пішоходів і пасажирів.

Тема 6. Особливі умови руху

Перевезення пасажирів при буксируванні транспортних засобів.

Автомагістралі та автобани, їх основні ознаки.

Початок руху, маневрування. Обгін. Зупинка та стоянка. Рух по швидкісним дорогах. Рух по гірських дорогах. Рух і стоянка в темний час доби. Буксирування.

Тема 7. Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних випадків

Визначення та термінове призначення дії фактора травмування, звільнення потерпілого із пошкодженого транспортного засобу.

Основні правила першої долікарської допомоги потерпілим. Надання першої допомоги при різних видах травм. Транспортування потерпілих під час ДТП.

Тема 8. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху

Соціально – економічні і правові наслідки ДТП і порушення правил дорожнього руху. Поняття та види адміністративних порушень. Кримінальна відповідність. Відповідальність за нанесення матеріальної та природо-екологічної шкоди.

Засоби адміністративного покарання. Дисциплінарна відповідальність. Суспільний вплив. Громадянська відповідальність.

**ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА
ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ІНСТРУКЦІЇ»**

№ п\п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно-практичні заняття
1	Інструкція з сигналізації на залізницях України (вивчається у повному обсязі)	5	
2	Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України	18	
3	Правила технічної експлуатації залізниць України	15	
4	Нормативні акти з безпеки руху поїздів	2	
4.1	Положення про класифікацію транспортних подій на залізничному транспорті України	1	
4.2	Методичні рекомендації щодо дій працівників господарств Укрзалізниці для забезпечення безпеки руху в нестандартних ситуаціях відповідно до вимог Правил технічної експлуатації залізниць України, Інструкції з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України, Інструкції з сигналізації на залізницях України.	1	
	Всього годин	40	

Примітка: 1. ПТЕ та інструкції вивчаються згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України „Про порядок вивчення та перевірки знань нормативних актів з безпеки руху поїздів та маневрової роботи працівниками залізничного транспорту України”.

2. До нормативних документів можуть вноситись зміни і доповнення, затверджені наказами Міністерства транспорту та зв'язку України, Укрзалізниці, залізниць.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
“ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СТЮАРДА”**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	1	
2	Технологічний процес підготовки вагонів у рейс	12	
3	Технологічний процес виконання робіт на шляху прямування	14	
4	Технологія робіт в пункті звороту	15	
5	Дії в нестандартних ситуаціях	18	
Всього годин		60	

Тема 1 Вступ

Завдання предмета. Зміст програми та навчальна література. Правила безпеки і правила поведінки в навчальному кабінет

Тема 2 Технологічний процес підготовки вагонів у рейс

Технологічний процес підготовки вагонів у рейс.

Явка на роботу та приймання вагону. Технологічний процес виконання робіт перед рейсом.

**Тема 3 Технологічний процес виконання робіт на шляху
прямування**

Технологічний процес виконання робіт на шляху прямування. Технологія проведення посадки пасажирів на станції формування, проміжних станціях, висадки пасажирів. Технологія роботи з пасажирами під час посадки, висадки та на шляху прямування. Технологія надання сервісних послуг.

Технологія роботи з мобільним терміналом контролю даних. Технологія роботи з переносними радіостанціями.

Тема 4 Технологія робіт в пункті звороту

Технологія робіт в пункті звороту. Заповнення документів.

Звіт після рейсу.

Тема 5 Дії в нестандартних ситуаціях

Дії в нестандартних ситуаціях.

Технологія обслуговування осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Технологія спілкування при посадці-висадці та на шляху прямування з пасажирами різних категорій: чоловіки, жінки, діти, підлітки, пенсіонери, інваліди.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ І КУЛЬТУРА ОБСЛУГОВУВАННЯ
ПАСАЖИРІВ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Значення та завдання пасажирських перевезень	1	
2	Вимоги Статуту залізниць до організації перевезень пасажирів та багажу	1	
3	Завдання культурного обслуговування пасажирів	3	
4	Організація обслуговування пасажирів на вокзалах	3	
5	Розклад та графік руху пасажирських поїздів	2	
6	Пасажирські проїзні документи	8	5
7	Умови проїзду пасажирів	2	
8	Умови перевезення ручної поклажі та багажу	2	
9	Обслуговування пасажирів на шляху проходження	2	
10	Правила обліку та передачі відомостей про місця, які вільні та звільнюються, та обліку продажу постільних речей	2	
11	Контроль перевезень	2	
12	Культура обслуговування пасажирів	3	
13	Порядок забезпечення пасажирських вагонів інвентарем, продуктами чайної торгівлі	1	
14	Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах	2	
Всього годин		34	5

ТЕМА 1. Значення та завдання пасажирських перевезень

Значення пасажирських перевезень на залізницях України. Види пасажирських перевезень (дальніх, місцевих та приміських). Основні накази та постанови покращення організації пасажирських перевезень. Ознайомлення з посадовою інструкцією.

ТЕМА 2. Вимоги Статуту залізниць до організації перевезень пасажирів та багажу

Основні положення статуту залізниць з пасажирських перевезень. Пряме та змішане сполучення при участі інших видів транспорту. Правила перевезень пасажирів та багажу по залізницях України.

ТЕМА 3. Завдання культурного обслуговування пасажирів

Вимоги ПТЕ до пасажирських перевезень. Підвищення культури пасажирських перевезень як одне з найважливіших завдань робітників залізничного транспорту.

ТЕМА 4. Організація обслуговування пасажирів на вокзалах

Технологічний процес роботи вокзалу. Довідково-інформаційна робота вокзалів. Робота квиткових кас та їх оснащення. Організація продажу квитків в касах. Організація обслуговування пасажирів на вокзалах (камера схову, багажні відділи, кімнати відпочинку, кімнати матері і дитини, організація харчування). Організація посадки и висадки пасажирів.

ТЕМА 5. Розклад та графік руху пасажирських поїздів

Значення графіку пасажирських поїздів, вимоги ПТЕ до графіку. Категорії поїздів в залежності від дальності їх проходження та швидкості руху. Нумерація поїздів. Розклад руху поїздів, порядок користування ним. Схема формування пасажирських поїздів. Порядкова нумерація вагону, внутрішня планування вагону, нумерація місць. Вагони безпересадочного сполучення. Контроль за організацією поїзної роботи.

ТЕМА 6. Пасажирські, проїзні документи

Поняття про пасажирські тарифи. Обчислення вартості поїзду. Поняття про транспортний та комбінований квитки. Види доплат на залізничному транспорті. Визначення вартості в різноманітних вагонах. Дані на квитках. Види квитків. Бланкові квитки та їх квитанції доплат. Картонні білети, їх доплати. Квитки „Експрес”. Квитки у приміські потяги. Поїзд дітей. Поїзд військовослужбовців. Поїзд за пільговим тарифом. Безкоштовні залізничні квитки. Квитки форми ПЛ. Єдині квитки змішаного сполучення. Маршрутні аркуші. Посвідчення на безкоштовний проїзд депутата Верховної Ради. Проїзні документи ВАО „Інтурист” та їх відмінні особливості. Оформлення проїзних документів, читання компостера та визначення терміну придатності. Випадки подовження терміну придатності квитку.

Практична робота (5 годин):

1. Ознайомлення з різними видами проїзних документів.

ТЕМА 7. Умови проїзду пасажирів

Порядок продажу квитків. Проїзд у випадках якщо: білет втрачений провідником; пасажир відстав від поїзду; проїзні документи залишились у проводяючого; пасажиру не надано місце згідно проїзним документам; пасажир проїхав станцію призначення з вини стюарда; терміни придатності закінчуються на шляху проходження; пасажир змінює шлях проходження; вагон відчіпляють із-за технічної несправності; у пасажира дефектні проїзні документи; перехід пасажира в інший вагон більш високої категорії за власним бажанням; пасажир виїжджає раніше строку, який вказаний компостером на квитку. Вирішення суперечок. Відмова пасажиру в поїзді на шляху проходження. Умови проїзду (героїв радянського союзу). Проїзд в орендованих вагонах. Перевезення хворих, інкасаторів з коштовностями Держбанку, біопрепаратів. Проїзд за маршрутами.

ТЕМА 8. Умови перевезення ручної поклажі та багажу

Ручна поклажа та багаж. Норми перевезення ручної поклажі на квиток. Речі, які перевозять більше норми безкоштовно. Порядок розміщення ручної поклажі в вагоні. Перевезення ручною поклажею саженців та інших рослин. Перевезення ручною поклажею телевізорів, радіоприймачів, дрібних кімнатних тварин, птахів, собак. Перевезення ручною поклажею розрядних вантажів. Норми, які допускають до перевезення, порядок посадки пасажирів, порядок супроводження, забезпечення безпеки перевезень.

Умови прийняття та оформлення багажу. Багажні квитанції, ярлики. Об'явлення цінності. Перевезення багажем саженців та інших рослин, дрібних домашніх тварин, птахів, собак. Видача та прийняття багажу на шляху проходження. Прибуття багажу. Бездокументний багаж. Перевідправлення багажу. Штраф за запізнення багажу. Повернення грошей за багаж у випадку його втрати. Речі, які заборонені до перевезення ручної поклажі та багажу.

ТЕМА 9. Обслуговування пасажирів на шляху проходження

Прийняття пасажирів та їх розміщення. Забезпечення безпечної посадки та висадки пасажирів. Відбір проїзних документів на збереження. Забезпечення пасажирів постільними речами, культінвентарем, продуктами чайної торгівлі. Організація харчування пасажирів на шляху проходження. Допомога пасажиром з дітьми. Збереження посуду, кондитерських виробів. Організація роботи радіо пункту.

ТЕМА 10. Правила обліку та передачі відомостей про місця, які вільні та звільнюються, та обліку продажу білизни

Облікові бланки ЛУ-72; ЛУ-73; ЛУ-74; ЛУ-75; ІНУ в міжнародному сполученні. Порядок обліку місць в вагонах потягу, які вільні або звільнюються. Підготовлення та передача відомостей про місця, які вільні або звільнюються, бригадою потягу. Облік продажу постільних речей. Шифр категорій вагону при передаванні відомостей про вільні місця. Призначення та робота ОДБ та ЛКБ. Порядок заповнення бланків.

ТЕМА 11. Контроль перевезень

Загальні положення про контроль перевезень. Порядок контролю потягів. Документи на право контролю: службові посвідчення та відкриті аркуші встановленої форми всіх призначень. Основні завдання та обов'язки контролерів – ревізорів - інструкторів. Права ревізорського складу. Організація ревізій потягів та порядок їх проведення. Штрафи за безквитковий та неправильний проїзд, за провезення ручної поклажі більше встановленої норми, за провезення заборонених речей. Розмір та порядок здійснення штрафів. Відповідальність за неправильне користування службовими квитками. Оформлення результатів перевірки.

ТЕМА 12. Культура обслуговування пасажирів

Поняття про професійну етику. Значення її в процесі обслуговування пасажирів (професійний такт, почуття поваги до пасажирів, вміння володіти собою). Правила відношення стюарда до пасажирів. Правила ношення форменого одягу, культура мовлення, чесність та кратність виразів, логічність та змістовність. Проявлення майстерності у підготовці до обслуговування. Загальні питання психології. Основні психологічні процеси. Індивідуальні

особливості особистості (темперамент, характер, інтереси, здібності). Уважність та догляд – основа вивчення психології пасажирів. Індивідуальний підхід до пасажирів. Урахування характеру пасажирів, його манери та настрою при обслуговуванні.

ТЕМА 13 Порядок забезпечення пасажирських вагонів інвентарем, продуктами чайної торгівлі

Норми забезпечення вагонів інвентарем, який здіймається, продуктами чайної торгівлі. Порядок їх отримання (накладні, квитанції, приймально-здавальні). Призначення та завдання контор обслуговування пасажирів.

ТЕМА 14 Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах

Основна характеристика та призначення терміналу «СПЕКА-00», «Міні-500». Загальні вимоги з експлуатації терміналу. Загальні положення про безпеку при експлуатації терміналу. Підготовлення до роботи. Порядок роботи терміналу. Вмикання та вимикання. Порядок перевірки терміналу на відповідальність конструкторсько-технічної та програмної документації. Вибір режиму роботи. Програмування. Характерні несправності терміналу та методи їх виправлення. Технічне обслуговування та правила схоронення. Форми касового чека.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ІНОЗЕМНА МОВА»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Лексика та фразеологія професійного спілкування	27	
2	Граматичний матеріал	14	
3	Організація і техніка роботи стюарда	16	
4	Безпека під час руху поїзда	4	
Всього годин		61	

Тема 1. Лексика та фразеологія професійного спілкування

Вступ. Іноземні мови як засіб міжнародного спілкування. Забезпечення комфортного спілкування іноземних туристів. Культура мовлення, міміка, жести. Користування розмовниками. Привітання, побажання, звернення, прохання. Дні тижня. Місяці і роки. Час. Числівники. Гроші. Оплата. Оплата картками. Залізнична лексика та фразеологія. Розміщення білетної зали, довідкового бюро, поштового відділення. Українська залізниця, історія виникнення. Залізничний транспорт. Замовлення білетів на поїзд. Замовлення квитків за допомогою Інтернету. Паспортний та митний контроль. Розміщення та послуги сервісного центру. Спілкування працівників сервіс-центру із пасажирями. Станція, типи вагонів, формування вагонів. Структура пасажирського вокзалу (розміщення квиткової зони, поштового відділення, довідкового бюро, замовлення квитків на поїзд).

Тема 2. Граматичний матеріал

Артикли, інфінітив, займенники (особові та присвійні); іменники. Дієслова to be, to have (sein, haben); прийменники, ступені порівняння прикметників. Модальні дієслова. Типи питальних речень. Спеціальні запитання та відповіді на них. Утворення теперішнього неозначеного часу. Утворення минулого часу. Утворення майбутнього часу.

Тема 3. Організація і техніка роботи стюарда

Обов'язки стюарда. Працевлаштування. Резюме. Посадка і висадка пасажирів. Перевірка квитків, вагони-ресторани. Спілкування квиткового касира з пасажирями; спілкування чергового помічника вокзалу. Спілкування провідника з пасажирями. Розташування місць, розміщення пасажирів. Забезпечення пасажирів постільною білизною. Забезпечення пасажирів продуктами харчування та засобами масової інформації. Розрахункові операції

з пасажирями. Інформування пасажирів в купе вагона класу «Люкс». Нестандартні ситуації. Перша медична допомога. Типові діалоги з пасажирями в нестандартних ситуаціях. Основні медичні терміни та поняття.

Тема 4. Безпека під час руху поїзда

Вимоги безпеки у поїзді. Обов'язки стюарда під час тривоги. Пожежна безпека.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА «БУДОВА ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ВАГОНІВ ПІДВИЩЕНОЇ КОМФОРТНОСТІ»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	1	
2	Поїзда Hyundai Rotem	15	
3	Поїзда EJ 675 (Elektrická Jednotka, тип 675)	16	
4	Поїзда ЕКр1 (Електропоїзд Крюківський перший)	14	
5	Вагони, поїзду з локомотивною тягою «Україна-2»	14	
Всього годин		60	

Тема 1 Вступ

Поїзди підвищеного комфорту : електропоїзди подвійного живлення («Hyundai Rotem», EJ 675, ЕКр1) та з локомотивною тягою «Україна-2»

Тягові асинхронні двигуни.

Тема 2 Поїзда Hyundai Rotem

Історія створення. Склад та оснащення електропоїзда «Hyundai Rotem». Технічна характеристика. Переваги та недоліки електропоїзда «Hyundai Rotem» Знаки та написи на вагонах. Кузов вагону.

Гальма.

Обладнання вагонів. Підйомник для інвалідних візків. Спеціальні санвузли для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Система кондиціонування вагонів. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електроциті). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Система супутникової навігації та зв'язку. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу.

Види технічного обслуговування.

Дії поїзної бригади при їх виявленні на шляху прямування та в пункті звороту.

Тема 3 Поїзда EJ 675 (Elektrická Jednotka, тип 675)

Історія та особливості створення. Склад та оснащення електропоїзда EJ 675 (Elektrická Jednotka, тип 675). Технічна характеристика. Знаки та написи на вагонах. Кузов вагону.

Гальма.

Обладнання вагонів. Підйомник для інвалідних візків. Спеціальні санвузли для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Система кондиціонування вагонів. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електроциті). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Система супутникової навігації та зв'язку. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу.

Види технічного обслуговування.

Дії поїзної бригади при їх виявленні на шляху прямування та в пункті звороту.

Тема 4 Поїзда ЕКр1 (Електропоїзд Крюківський перший)

Історія та особливості створення. Схема поїзда. Технічні характеристики. Обладнання вагонів. Безлюлечні візки з центральним пневмопідвішуванням мод.68-7072 (головний вагон) і мод.69-7049 (проміжний вагон). Жорсткі зчіпні пристроями і герметичні переходи. Місця для перевезення інвалідів у візках. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електроциті). Система автоматичного управління, контролю і діагностики (САУКД). Система контролю нагрівання букс (СКНБ). Система контролю стану дискових гальм (СКСГ). Поїздна автоматична система діагностики (ПАіДС). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Система супутникової навігації та зв'язку. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу. Система блокування дверей на швидкості понад 5 км/год. Система поглинання енергії (до 2 МДж) при лобових зіткненнях.

Тема 5 Вагони, поїзду з локомотивною тягою «Україна-2»

Технічні характеристики. Обладнання вагонів. Місця для перевезення інвалідів у візках. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електрощиті). Система автоматичного управління, контролю і діагностики (САУКД). Система контролю нагрівання букс (СКНБ). Система контролю стану дискових гальм (СКСГ). Поїзна автоматична система діагностики (ПАіДС). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ПСИХОЛОГІЯ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Психологія людини: природне і соціальне	2	
2	Вікові особливості особистості	2	
3	Психологія статевих відмінностей	2	
4	Цілеспрямованість особистості, її проява	3	1
5	Загальні і спеціальні здібності	4	1
6	Емоційно-вольова сфера особистості	4	1
7	Психологічні особливості поведінки їх врахування	6	2
8	Особистість у трудовому колективі	6	2
9	Лідерство і стилі керівництва	5	2
Всього годин		34	9

Тема 1. Психологія людини: природне і соціальне

Визначення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Природно обумовлені передумови розвитку особистості. Соціально обумовлені фактори становлення особистості. Психологія управління персоналом, її предмет, завдання та зміст. Основні методи психології управління персоналом.

Тема 2. Вікові особливості особистості

Вік та розвиток особистості. Розвиток психічних функцій людини. Вікові особливості розвитку пам'яті, мислення та уваги. Вікові особливості розвитку чуйності. Вік та освіта. Залежність інтелектуальних функцій від мовного та моторного навчання. Розвиток вербальних та невербальних функцій. Період найбільш високих досягнень професійної діяльності. Залежність основних характеристик психіки від основної соціальної діяльності людини. Вік та професійний ріст (кар'єра). Вік та трудовий стаж. Врахування вікових особливостей працівників в практиці управління та роботи з персоналом.

Тема 3. Психологія статевих відмінностей

Стать та особливості професійного вибору. Статеві відмінності здібностей. Особливості пізнавальної діяльності чоловіків та жінок. Основні типи розвитку особистості у чоловіків. Основні типи розвитку особистості у жінок. Використання основних психологічних особливостей чоловіків та жінок при комплектації колективів та заміщенні управлінських посад. Врахування статевовікових особливостей при організації взаємодії та ділового спілкування.

Тема 4. Цілеспрямованість особистості, її проява

Розкриття поняття цілеспрямованості особистості. Троїстість особистісної цілеспрямованості. Цілеспрямованість щодо взаємодії та спілкування з іншими людьми. Ділова цілеспрямованість (цілеспрямованість на вирішення задач професійної діяльності). Методи виявлення цілеспрямованості особистості у

працівників. Особливості цілеспрямованості і особистості у працівників та їх врахування в управлінні персоналом.

Лабораторно-практична робота № 1 (1 година):

Методи виявлення цілеспрямованості працівників.

Тема 5. Загальні та спеціальні здібності

Інтереси та захоплення. Здібності та їх взаємозв'язок з цілеспрямованістю особистості. Загальні здібності. Специфічні типи людей (художній, розумовий та середній). Типи мислення та їх особливості. Спеціальні здібності. Здібності щодо управління. Методи визначення загальних та спеціальних здібностей та їх використання в управлінні персоналом.

Лабораторно-практична робота № 2 (1 година):

Методи виявлення загальних і спеціальних здібностей і їх використання в управлінні персоналом.

Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості

Емоції та почуття. Діагностика емоційного стану в умовах трудової діяльності. Врахування емоційного стану працівників в практиці управлінської діяльності. Виявлення емоційного стану працівників візуальним способом. Вольова сфера особистості та особливість її виявлення. Готовність до ризику та способи її виміру. Сила волі та методи її визначення. Визначення вольових якостей працівників в практиці роботи з персоналом.

Лабораторно-практична робота № 3 (1 година):

Діагностика емоційних станів в умовах трудової діяльності

Тема 7. Психологічні особливості поведінки їх врахування

Типи темпераментів . та особливості їх визначення. Характеристики основних типів темпераменту.

Лабораторно-практична робота № 4 (1 година):

Методи виявлення типів темпераменту.

Методи визначення типів темпераменту. Формування навичок робочої діяльності. Типи нервової системи. Екстраверти та інтроверти. Темперамент та емоційний стан. Темперамент та особливості професійного вибору. Врахування типологічних особливостей працівників при управлінні персоналом. Темперамент і характер. Характер та професійна поведінка. Людська поведінка. Соціальна типологія працівників. Методи виявлення характерних особливостей працівників.

Лабораторно-практична робота № 5 (1 година):

Методи виявлення характерних особливостей працівників

Тема 8. Особистість в трудовому колективі

Соціальні норми, соціальний контроль та соціальні ролі. Професійна діяльність та спілкування в умовах соціального контролю. Закономірності сприйняття людини людиною.

Лабораторно-практична робота № 6 (1 година):

Виявлення симпатій та антипатій в трудовому колективі.

Механізм групоутворення та групового розвитку в умовах трудової діяльності. Такт керівника та його роль в управлінській діяльності. Умови виникнення симпатій та антипатій у виробничих умовах. Сумісність та

співробітництво, їх значення для формування оптимального психологічного клімату в колективі. Формування та дослідження задоволення роботою в трудових колективах.

Лабораторно-практична робота № 7 (1 година):

Методика підбору і розстановки управлінських кадрів.

Тема 9. Лідерство і стилі керівництва

Теорії лідерства та їх зміст. Лідери ситуативні та постійні. Зміст понять: лідер та керівник. Стилi лідерства та керівництва. Типи лідерів та їх основні характеристики.

Лабораторно-практична робота № 8 (1 година):

Визначення та врахування стилів лідерства в колективі.

Залежність стилю керівника від професійного досвіду управління. Управлінські стратегії та індивідуально-психологічні особливості керівників. Оптимальні норми управління та їх врахування в практиці керівництва. Екстернали та інтернали в управлінні. Загальна модель вибору та використання управлінських кадрів; Психологічні основи управлінської підготовки.

Етичні основи професійного спілкування. Засоби формування першого враження про людину при спілкуванні. Організація бесіди при прийомі на роботу. Соціально-психологічні вимоги до проведення бесіди. Основні вимоги щодо вивчення анкетних даних працівників. Культура мови та жестів. Співбесіда як метод вивчення співробітника. Організація бесід з персоналом. Основні вимоги до керівника як організатора професійного спілкування. Психологічні прийоми ефективного вислуховування. Психологічні основи публічних виступів. Основні характеристики немовного спілкування. Розпиток здібностей самоконтролю при спілкуванні.

Лабораторно-практична робота № 9 (1 година):

Визначення формальних і неформальних лідерів у колективі.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОХОРОНИ ПРАЦІ»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Правові та організаційні питання охорони праці	6	
2	Основи охорони праці у галузі. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці	5	
3	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист	4	
4	Основи електробезпеки	5	
5	Основи гігієни праці та виробничої санітарії, мед огляди	4	
6	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках. Загальні відомості про організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації техногенних аварій та катастроф	6	2
Всього годин:		30	2

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці

Зміст поняття "Охорона праці", соціально-економічне значення охорони праці, мета і навчання предмета "Охорона праці", обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці робітників для виконання робіт і надвищою небезпекою.

Законодавство про охорони праці регулюється кодексами законів України "Про охорону праці", Кодексом законів про працю України, Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів та ін.

Права на охорону праці під час укладання трудового договору. Права працівника на охорону праці під час роботи. Забезпечення працівників сцедодягом, іншими засобами індивідуального захисту. Відшкодування у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті. Охорона праці жінок. Про соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання; у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Основні завдання системи стандартів охорони праці: зниження і усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працюючих.

Галузеві стандарти, діючі накази, інструкції з охорони праці. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків.

Державний і громадський контроль за охороною праці, відомчий контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність. Інструктажі з охорони праці. Вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побуті. Профзахворювання і профотруєння.

Основні причини травматизму і захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійний захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруень.

Тема 2. Основи охорони праці у галузі. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпеки праці. Основи охорони праці у галузі. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці. Роботи і підвищеною небезпекою в галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування електропоїздів. Зони небезпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні надписи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, газу, вібрацій, несприятливих метеорологічних умов, мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання на рухомому складі та в депо. Обов'язкові для всіх робітників правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. План ліквідації аварій, план евакуації з приміщень, у випадку аварії.

Вимоги охорони праці у навчальних, навчально-виробничих приміщеннях навчальних закладів. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці.

Тема 3. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист

Характерні причини виникнення пожеж, порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання не

підготовленої техніки в пожежонебезпечних місцях. Порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустоці. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація. Горіння речовин і способи його припинення Умови горіння. Спалах, запалення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важкозаймисті речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежегасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання при пожежі. Особливості гасіння пожеж на об'єктах даної галузі. Організація пожежної оборони в галузі. Види і терміни перевірки і зарядження вогнегасників. Місця розташування, способи гасіння пожежі в залежності від місця її виникнення. Технічне обслуговування вогнегасників та порядок приведення їх в дію. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. Класифікації виробничих приміщень відносно небезпеки ураження електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електричними машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Попереджувальні надписи, плакати та пристрої, ізолюючі прилади. Зануління та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками. Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії, медогляди

Поняття про виробничу санітарію, як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини їх вплив на організм людини. Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм підтримання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за професією, яка вивчається.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення, санітарно-побутове забезпечення працюючих. Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Загальні відомості про організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації техногенних аварій та катастроф.

Стислі основи анатомії людини. Послідовність, принципи і засоби надання першої допомоги. Дії у важких випадках.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, нешкідливість, рішучість, спокій.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка: склад, призначення, правила користування.

Перша допомога при запорошуванні очей, пораненнях, вивихах, переломах.

Припинення кровотечі з ран, носа, вуха, легень, стравоходу.

Надання першої допомоги при знепритомленні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, опіку, обмороженні.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, ніотином. Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Оживлення. Способи штучного дихання, положення потерпілого і дії особи, яка надає допомогу, Непрямий масаж серця. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання. Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів. Надання першої допомоги при нещасних випадках. Загальні відомості про організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації техногенних аварій та катастроф.

Лабораторно-практична робота (2 години):

«Порядок надання першої допомоги»

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ЕТИКА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	1	
2	Психологічні властивості особистості	4	
3	Психологічні аспекти ділового спілкування	6	
4	Професійна етика	6	
Всього годин		17	

Тема 1. Вступ

Характеристика та зміст курсу. Розвиток психіки людини. Роль спадковості, середовища і виховання у розвитку психіки людини. Фактори, які впливають на формування характеру та становлення особливості.

Тема 2. Психологічні властивості особистості

Поняття про особистість. Типи вищої нервової діяльності. Темперамент. Вплив темпераменту на професійну діяльність. Характер і темперамент. Репрезентативні системи. Візуаліст, аудіаліст, кінестетик. Поняття про пам'ять. Якості пам'яті, види пам'яті. Пам'ять і особистість. Тренування пам'яті. Поняття про увагу. Основні ознаки уваги. Спостережливість та уважність як риси характеру особистості. Розвиток уваги. Самооцінка особистості. Вплив самооцінки на спілкування. Характер. Виховання характеру.

Тема 3. Психологічні аспекти ділового спілкування

Психологічна природа спілкування. Структура спілкування. Функції спілкування. Види та рівні спілкування.

Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування. Спільна діяльність і вплив на неї етичних норм і правил. Взаєморозуміння та його рівні.

Бар'єри на шляху до взаєморозуміння, зокрема моралі. Механізм взаєморозуміння, роль етики у їх застосуванні.

Тема 4. Професійна етика

Ділові та особисті якості. Зовнішній вигляд. Культура поведінки та спілкування. Культура робочого місця. Ділові контакти. Правила ведення ділової бесіди.

**ПРОФЕСІЙНО–ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА
ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ВИРОБНИЧОГО
НАВЧАННЯ**

Професія - 5111 «Стюард»

Кваліфікація - Стюард

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.Виробниче навчання на виробництві		
1.1	Інструктаж з охорони праці. Ознайомлення з виробництвом	6
1.2	Ознайомлення з організацією роботи швидкісних поїздів	36
1.3	Робота в складі бригади швидкісного поїзда	48
1.4	Дії в нестандартних ситуаціях	12
Всього годин		60
2. Виробнича практика		
2.1	Інструктаж з охорони праці на робочому місці	7
2.2	Самостійне виконання робіт стюарда	196
	Кваліфікаційна пробна робота	
Всього годин		203
Разом годин		305

1. Виробниче навчання

Тема 1.1. Інструктаж з охорони праці.

Первинний інструктаж з питань охорони праці проводить спеціаліст з охорони праці підприємства.

Вивчення інструкцій з охорони праці.

Ознайомлення зі станцією. Обхід території станції. Ознайомлення з колійним господарством, розташуванням колій і парків, службових і технічних споруд, пунктами навантаження і розвантаження вантажів, порядком обслуговування під'їзних колій підприємства. Вивчення технології роботи станції.

Тема 1.2. Ознайомлення з організацією роботи швидкісних поїздів

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки. Завдання охорони праці та пожежної безпеки й існуюче законодавство. Значення охорони праці та пожежної безпеки на залізничному транспорті. Значення дотримання технологічного процесу виробництва на підприємстві і Правила технічної експлуатації залізниць. Особливості в обслуговуванні енергетичного устаткування (електричний струм високої напруги, коротке замикання тощо).

Законодавства, обов'язкові постанови і накази Укрзалізниці і залізниць з охорони праці та пожежної безпеки. Нагляд за виконанням законоположень з охорони праці та пожежної безпеки.

Вимоги охорони праці при прибутті на роботу та під час виконання службових обов'язків. Вимоги охорони праці при прибутті на роботу та прийманні зміни. Вимоги охорони праці під час виконання службових обов'язків у рейсу. Вимоги охорони праці при виконанні робіт в пункті звороту.

Травматизм і боротьба з ним. Поняття про виробничий травматизм і його причини. Характер травматизму при обслуговуванні електропоїздів і його причини.

Вивчення обставин, що викликають нещасні випадки; попередження травматизму.

Загальні правила безпеки праці при обслуговуванні електротехнічних ділянок залізниць. Необхідність дотримання встановлених правил і запобіжних заходів при обслуговуванні електричних пристроїв високої напруги. Види травматизму при обслуговуванні електротехнічних пристроїв.

Організаційні заходи, що забезпечують безпеку робіт в електричних пристроях.

Електробезпечність. Дія електричного струму на організм людини, його наслідку, види травм.

Основні вимоги до електроустановок для забезпечення безпечної експлуатації.

Заходи і засоби захисту від поразки електричним струмом. Огородження струмоведучих частин, небезпечних зон, що попереджають плакатні написи і сигналізація. Заземлення електроустановок.

Перша допомога потерпілим від електричного струму і при інших нещасних випадках.

Пожежна безпека. Основні причини пожеж на залізничному транспорті. Правила попередження і ліквідації пожеж. Інструкції з попередження і ліквідації пожеж. Технічні засоби для попередження і ліквідації пожеж. Правила поведінки при пожежах. Ознайомлення з правилами користування вогнегасниками.

Тема 1.3. Робота в складі бригади швидкісного поїзда

Інструктаж за змістом занять і організація робочого місця, вимоги охорони праці при виконанні робіт, сучасні технології.

Роботи в складі поїзної бригади швидкісного поїзда:

- інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки, приймання вагонів;
- підготовка вагонів до рейсу: перевірка наявності засобів для надання першої медичної допомоги (ліків та супутніх матеріалів; перевірка роботи внутрішнього зв'язку "Стюард - машиніст");
- забезпечення безпечної посадки та висадки пасажирів: контроль загального стану пасажирів під час посадки, надання необхідних послуг пасажирам під час їх розміщення у вагоні або висадки із вагона, знаходячись біля вагона, який закріплено за стюардом;

- робота в рейсі: робота на МТКД, обслуговування пасажирів, забезпечення високої культури обслуговування пасажирів на шляху прямування поїзда та їх безпеку в аварійній ситуації; проведення у вагоні, в разі потреби, довідково-інформаційної роботи з пасажиром; контроль за розміщенням на багажних полках, або в пасажирських салонах речей, які можуть пошкодити обладнання вагона, або заблокувати аварійні виходи; контроль загального стану пасажирів на шляху прямування, надання інформації пасажиром та індивідуальних послуг у дорозі; обслуговувати пасажирів з дітьми, інвалідів, пристарілих, осіб з вадами руху, на їх прохання, щодо замовлення продукції, а також надання води, допомоги при прийнятті ліків, психологічної підтримки, допомоги при самообслуговуванні тощо; стежити за поведінкою дітей, проводити відповідний інструктаж; контроль температурного режиму, вологістю в салоні вагону; контроль за санітарно-гігієнічним станом у вагонах; допомога пасажиром під час заповнення декларацій та митних карток при перетинанні кордону; в разі необхідності, надавати пасажиром психологічну підтримку та першу медичну допомогу в разі необхідності; стежити за поведінкою пасажирів під час руху поїзда та здійснювати контроль за їх висадкою після повної зупинки потяга; своєчасно та чітко вживати заходів із забезпечення безпеки пасажирів у вагоні; контроль виконання встановлених для пасажирів правил під час прямування поїзда; проведення огляду вагонів після виходу пасажирів.

Тема 1.4. Дії в нестандартних ситуаціях

Дії при знеструмленні електропоїзду. Дії при технічних несправностях вагону, які загрожують безпеці руху поїздів. Дії при виникненні загрози життю пасажирів з боку терористів. Дії при виявленні підозрілого предмету у вагоні. Дії при отриманні інформації про замінювання поїзда. Дії при обстрілі поїзду. Дії при пожежі, катастрофі, аварії у поїзді на шляху прямування.

2. Виробнича практика

2.1. Інструктаж з охорони праці на робочому місці

Інструктаж з охорони праці безпосередньо на робочому місці.

2.2. Самостійне виконання робіт стюарда

Інструктаж з охорони праці на робочому місці.

Приймання чергування.

Самостійне виконання обов'язків стюарда, згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики з дотриманням норм технологічного процесу і охорони праці.

Освоєння передових прийомів і методів праці з розформування і формування поїздів, виконання робіт з подавання і прибирання місцевих вагонів за умови економного використання матеріалів, електроенергії, раціональної організації робочого місця.

Здавання чергування.

Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо з врахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами-замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

КРИТЕРІЇ

кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 5111 Стюард

Кваліфікація: стюард

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Накази, постанови, керівництва, інструкції та інші керівні документи Міністерства транспорту України, Укрзалізниці, залізничних компаній, які регламентують діяльність стюардів;
2. Порядок дії під час аварійної ситуації;
3. Правила робочого часу та часу відпочинку поїзних бригад;
4. Норми охорони праці;
5. Виробничої санітарії;
6. Протипожежний захист;
7. Будову, обладнання вагонів усіх типів швидкісних електропоїздів, гальмового обладнання, будову та принцип роботи автозчепу, підвагонного обладнання;
8. Будову СКНБ, СПС (системи пожежної сигналізації), установок кондиціонування повітря та опалення, порядок обслуговування та регулювання приладів опалення, примусової вентиляції, електрообладнання, холодильних установок, протипожежного обладнання;
9. Правила користування обладнанням у вагоні, яке призначене для обслуговування пасажирів і рятування їх у аварійній ситуації; інструкцію із забезпечення пожежної безпеки у вагонах електропоїздів; шляхи евакуації пасажирів;
10. Інструкцію з безпечного ведення робіт;
11. Надання першої (долікарської допомоги): географічне розташування найважливіших станцій залізничної мережі;
12. Порядок користування службовими розкладами пасажирських поїздів; посадову інструкцію провідника пасажирського вагона;
13. Форми обліку та звітності, що застосовуються, порядок їх ведення та складання.

ВМІЄ:

1. Забезпечувати високу культуру обслуговування пасажирів на шляху прямування поїзда та їх безпеку в аварійній обстановці.
2. Контролює під час посадки пасажирів у вагон.

3. Надавати необхідні послуги пасажиром під час їх розміщення у вагоні або висадки із вагона, знаходячись біля вагону, який за ним закріплено.
4. Проводити у вагоні довідково-інформаційну роботу з пасажиром згідно з технологією роботи.
5. Надавати послуги пасажиром відповідно до технології обслуговування.
6. Вимагати від пасажирів виконання правил, пов'язаних із забезпеченням безпеки поїздки.
7. Своєчасно та чітко вживати заходів із забезпечення безпеки пасажирів у вагоні.
8. Утримувати внутрішнє обладнання вагона та знімного інвентаря у справному стані. Забезпечувати безпечну посадку та висадку пасажирів.
9. Розміщувати пасажирів у вагоні згідно з їх проїзними документами. контролювати за температуру повітря, вологість в салоні вагону. Забезпечувати безвідмовну роботу приладів опалення, освітлювання, вентиляції, установок кондиціонування повітря та холодильних установок.
10. Регулювати роботу примусової вентиляції пристроїв кондиціонування повітря, приладів освітлювання і опалення.
11. Стежити за роботою електрообладнання, нагріванням бус за допомогою приладу СКНБ (система контролю нагрівання бус).
12. Одержувати і здавати продукти чайної торгівлі.
13. Забезпечувати пасажирів чаєм, кавою, та кондитерськими виробами і надавати інші послуги, передбачені переліком — цілодобово.
14. Обслуговувати пасажирів з дітьми, інвалідів та пристарілих (надавання води, допомога при прийнятті ліків, психологічна підтримка, допомога при самообслуговуванні тощо).
15. Складати акти на зіпсовані або знищені матеріальні цінності і в установленому порядку проводити стягнення їх вартості з винних осіб.
16. Вживати заходів щодо усунення виявлених недоліків.
17. Сповіщати пасажирів про назву зупинних пунктів та тривалість стоянок поїзда на них.
18. Надавати у разі потреби першу (долікарську) медичну допомогу пасажиром.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
Обладнання і пристрої				
1	Автозчіпний пристрій	один	один	
2	Універсальний гальмовий башмак	один	один	
3	Духовий ріжок, сигнальний свисток, жовтий, червоний сигнальний прапорець, сигнальний ліхтарик	комплект	комплект	
4	Комплекти перевізних документів	один	один	
5	Граничний стовпчик	один	один	
6	Світлофори	один	один	
7	Хвостовий сигнал	один	один	
8	Комплект колійних знаків	один	один	
9	Комплект сигнальних покажчиків, знаків	один	один	
10	Петарди для огороження місця перешкоди руху	комплект	комплект	

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 5111.Н.49.10 - 2016

Професія: Стюард

Код: 5111

Кваліфікація: старший стюард

**Видання офіційне
Київ – 2016**

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу
(підприємства, установи та організацій, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників)**

1. Професія: 5111 Стюард

2. Кваліфікація: старший стюард

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати:

Правила перевезень пасажирів та багажу; правила етики та поведінки з пасажиром; основи психології; основи гігієни; правила та норми безпеки життєдіяльності; правила поведінки у можливих екстремальних ситуаціях; правила користування обладнанням у вагоні, яке призначене для обслуговування пасажирів і рятування їх в аварійній ситуації; правила надання першої медичної допомоги; порядок обслуговування протипожежного обладнання; порядок оформлення встановленої документації; правила виробничої санітарії та пожежної безпеки. У разі обслуговування вагонів міжнародного сполучення іноземну мову в обсязі, передбаченому програмою спеціальної підготовки.

Повинен уміти:

Обслуговувати пасажирів та забезпечувати їм комфортні та безпечні умови подорожі у швидкісному поїзді. Перевіряти наявність засобів для надання першої медичної допомоги (ліків та супутніх матеріалів). Перевіряти роботу внутрішнього зв'язку "стюард-машиніст". Контролювати загальний стан пасажирів під час посадки та на шляху прямування. Надавати пасажирам інформації та індивідуальні послуги у дорозі. Контролювати санітарно-гігієнічний стан у вагонах. Стежити за дотриманням у вагонах температурного режиму. Допомогати пасажирам під час заповнення декларацій та митних карток при перетині кордону. У разі необхідності, надавати пасажирам психологічну підтримку та першу медичну допомогу. Стежити за поведінкою пасажирів під час руху поїзда та здійснювати контроль за їх висадкою після повної зупинки потяга. Проводити огляд вагонів після виходу пасажирів. Керувати роботою, групою стюардів на шляху прямування швидкісного поїзду.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

- а) раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;
- б) дотримуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, навколишнього середовища, додержуватись норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

- д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені, тощо);
- е) знати інформаційні технології;
- ж) правові питання галузі.

5. Вимоги до освітнього рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти:

5. Вимоги до освітньо-кваліфікаційного рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти

5.1 При підвищенні кваліфікації

Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, попередній освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Стюард; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.2. Після закінчення навчання

Неповна вища освіта (молодший спеціаліст), освітньо-кваліфікаційний рівень старший стюард за професією Стюард; без вимог до стажу роботи.

Неповна вища освіта (молодший спеціаліст). Без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Залізничний транспорт.

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: після закінчення строку навчання - не менше 18 років.

7.2. Стать: жіноча, чоловіча.

7.3. Медичні обмеження.

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Професія – 5111 Стюард

Кваліфікація-старший стюард

Загальний фонд навчального часу 333 години

№ з/п	Назва предмета	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно – практичні роботи
1	Загальнопрофесійна підготовка	20	1
1.1	Основи правових знань	2	
1.2	Основи галузевої економіки і підприємства	2	
1.3	Інформаційні технології	2	1
1.4	Правила дорожнього руху	2	
	Резерв часу	12	
2	Професійно-теоретична підготовка	160	
2.1	Правила технічної експлуатації та інструкції	20	
2.2	Технологія роботи стюарда	29	
2.3	Організація перевезень і культура обслуговування пасажирів	17	
2.4	Іноземна мова	25	
2.5	Будова та експлуатація вагонів підвищеної комфортності	30	
2.6	Психологія	17	
2.7	Охорона праці	15	
2.8	Етика професійного спілкування	17	
3	Професійно-практична підготовка	122	
3.1	Виробниче навчання	24	
3.2	Виробнича практика	98	
4	Консультації	14	
5	Державна кваліфікаційна атестація (або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	319	1

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ КАБІNETІВ, ЛАБОРАТОРІЙ, МАЙСТЕРЕНЬ, ПОЛІГОНІВ

Кабінети:

1. Основ правових знань;
2. Основ галузевої економіки і підприємства;
3. Інформаційних технологій;
4. Правил дорожнього руху;
5. Правила технічної експлуатації та інструкції;
6. Технологія роботи стюарда;
7. Організації перевезень і культура обслуговування пасажирів;
8. Іноземної мови;
9. Будова та експлуатація вагонів підвищеної комфортності;
10. Психології;
11. Охорона праці;
12. Етика професійного спілкування.

Лабораторії:

1. Інформаційних технологій.

Примітка:

для підприємств, організацій установ, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників, навчальний процес може здійснюватись при наявності кабінетів, лабораторій, майстерень позначених -*.

Для підприємств, організацій, установ, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

- допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;
- індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця;
- предмет «Інформаційні технології» вивчаються за згодою підприємств-замовників кадрів.

**ЗАГАЛЬНОПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОСНОВИ ПРАВОВИХ ЗНАНЬ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні заняття
1	Поняття господарського права	1	
2	Підприємницька діяльність	1	
Всього годин		2	

Тема 1. Поняття господарського права

Загальна характеристика господарського права. Суб'єкти господарської діяльності:

- індивідуальні підприємці;
- підприємства;
- господарські об'єднання;
- господарські товариства.

Тема 2. Підприємницька діяльність

Поняття підприємництва. Поняття державної реєстрації і її органи. Порядок скасування реєстрації. Поняття господарського договору. Відповідальність у господарських відносинах.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОСНОВИ ГАЛУЗЕВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

№ з\п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Підприємництво у ринкових відносинах	1	
2	Кредитна і банківська система	1	
Всього годин:		2	

ТЕМА 1. Підприємництво у ринкових відносинах

Підприємництво як форма діяльності в умовах ринкової економіки. Види діяльності підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва в Україні. Основні та зворотні фонди у шляховому хазяйстві. Форми і системи оплати праці у шляховому хазяйстві.

ТЕМА 2. Кредитна і банківська система

Кредитна і банківська система. Кредитна система та її роль у суспільному виробництві. Банки, їх сутність, види і функції. Державний бюджет. Дефіцит бюджету та його фінансування.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

№ п\п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно-практичні заняття
1	Використання комп'ютерних та інформаційних технологій для автоматизації виробництва	1	1
2	Системи управління на основі комп'ютерних технологій	1	
Всього годин:		2	2

Тема 1. Використання комп'ютерних та інформаційних технологій для автоматизації виробництва

Поняття про автоматизовану систему управління структурними с підрозділами залізниці. Роботизація та автоматизація виробництва на основі електронно обчислювальної техніки – основа інтенсифікації виробництва. Об'єкт управління. Мета та види управління. Основна схема автоматичного управління.

Види управління: ручне, автоматичне, автоматизоване, дистанційне.

Ієрархічність систем управління виробництвом.

Контроль, регулювання, сигналізація та блокування. САР – системи автоматичного регулювання: склад, типи систем. Основним пристроєм САР є регулятор. Мета .САР

Визначення та принцип та функції автоматизованих систем:

АСУП – автоматизована система управління підприємством

АСУТП – автоматизована система управління технологічним процесом

САПР – система автоматичного проектування.

АТСС- автоматизована транспортно – складська система.

Роль людського фактору в автоматизованому виробництві

Лабораторно – практична робота (1 година):

1. Принцип побудови принципових схем САР

Тема 2. Системи управління на основі комп'ютерних технологій.

Поняття про мікропроцесори, контролери та логічні схеми. Мікропроцесори на виробництві. Вхідні і вихідні данні в системах АСУ. Датчики їх призначення в системах автоматики. Вимоги к датчикам. Класифікація. Будова та робота термопари при вимірюванні неелектричних величин. Обернений зв'язок.

Призначення та основні функції бортових комп'ютерів на залізничному транспорті.

Ознайомлення з новими комп'ютерними програмами, що використовуються при управлінні та експлуатації залізниць.

Перспективи розвитку засобів автоматизації залізниці з використанням комп'ютерно – інформаційних технологій.

Комп'ютерні мережі: локальні, регіональні та глобальні. Протокол. Провайдер. Адресація в Інтернет. Основні послуги Інтернет. Електронна пошта. Робота з електронною поштою через веб – інтерфейс: реєстрація поштової скриньки, надсилання, отримання та пере направлення повідомлень. Додавання графічних файлів. Етикет електронного листування.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
“ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ”**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Обов'язки та права пасажирів і пішоходів.	1	
2	Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних випадків. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху.	1	
Всього годин:		2	

Тема 1. Обов'язки та права пасажирів і пішоходів

Порядок руху пішоходів у населених пунктах.

Розподіл транспортних і пішохідних потоків. Тротуар. Пішохідна доріжка. Організована колона. "Знак". „Пішохідний перехід”. Груповий рух людей дорогою. Порядок переходу проїжджої частини дороги. Дії пішоходів при наближенні транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком і спеціальним звуковим сигналом.

Тема 2. Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних випадків

Визначення та термінове призначення дії фактора травмування, звільнення потерпілого із пошкодженого транспортного засобу.

Основні правила першої долікарської допомоги потерпілим. Надання першої допомоги при різних видах травм. Транспортування потерпілих під час ДТП.

Соціально – економічні і правові наслідки ДТП і порушення правил дорожнього руху. Поняття та види адміністративних порушень. Кримінальна відповідність. Відповідальність за нанесення матеріальної та природо-екологічної шкоди.

Засоби адміністративного покарання. Дисциплінарна відповідальність. Суспільний вплив. Громадянська відповідальність.

**ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА
ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ІНСТРУКЦІЇ»**

№ п\п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно-практичні заняття
1	Інструкція з сигналізації на залізницях України (вивчається у повному обсязі)	8	
2	Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України	5	
3	Правила технічної експлуатації залізниць України	5	
4	Нормативні акти з безпеки руху поїздів	2	
4.1	Положення про класифікацію транспортних подій на залізничному транспорті України	1	
4.2	Методичні рекомендації щодо дій працівників господарств Укрзалізниці для забезпечення безпеки руху в нестандартних ситуаціях відповідно до вимог Правил технічної експлуатації залізниць України, Інструкції з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України, Інструкції з сигналізації на залізницях України.	1	
	Всього годин	20	

Примітка: 1. ПТЕ та інструкції вивчаються згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України „Про порядок вивчення та перевірки знань нормативних актів з безпеки руху поїздів та маневрової роботи працівниками залізничного транспорту України”.

2. До нормативних документів можуть вноситись зміни і доповнення, затверджені наказами Міністерства транспорту та зв'язку України, Укрзалізниці, залізниць.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
“ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СТЮАРДА”**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	1	
2	Технологічний процес підготовки вагонів у рейс	7	
3	Технологічний процес виконання робіт на шляху прямування	8	
4	Технологія робіт в пункті звороту	4	
5	Дії в нестандартних ситуаціях	9	
Всього годин		29	

Тема 1 Вступ

Завдання предмета. Зміст програми та навчальна література. Правила безпеки і правила поведінки в навчальному кабінет

Тема 2 Технологічний процес підготовки вагонів у рейс

Технологічний процес підготовки вагонів у рейс.

Явка на роботу та приймання вагону. Технологічний процес виконання робіт перед рейсом.

**Тема 3 Технологічний процес виконання робіт на шляху
прямування**

Технологічний процес виконання робіт на шляху прямування. Технологія проведення посадки пасажирів на станції формування, проміжних станціях, висадки пасажирів. Технологія роботи з пасажирами під час посадки, висадки та на шляху прямування. Технологія надання сервісних послуг.

Технологія роботи з мобільним терміналом контролю даних. Технологія роботи з переносними радіостанціями.

Тема 4 Технологія робіт в пункті звороту

Технологія робіт в пункті звороту. Заповнення документів. Звіт після рейсу.

Тема 5 Дії в нестандартних ситуаціях

Дії в нестандартних ситуаціях.

Технологія обслуговування осіб з обмеженими фізичними можливостями. Технологія спілкування при посадці-висадці та на шляху прямування з пасажирами різних категорій: чоловіки, жінки, діти, підлітки, пенсіонери, інваліди.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ І КУЛЬТУРА ОБСЛУГОВУВАННЯ
ПАСАЖИРІВ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Значення та завдання пасажирських перевезень	1	
2	Вимоги Статуту залізниць до організації перевезень пасажирів та багажу	1	
3	Завдання культурного обслуговування пасажирів	1	
4	Організація обслуговування пасажирів на вокзалах	1	
5	Розклад та графік руху пасажирських поїздів	1	
6	Пасажирські проїзні документи	1	
7	Умови проїзду пасажирів	1	
8	Умови перевезення ручної поклажі та багажу	1	
9	Обслуговування пасажирів на шляху проходження	1	
10	Правила обліку та передачі відомостей про місця, які вільні та звільнюються, та обліку продажу постільних речей	1	
11	Контроль перевезень	1	
12	Культура обслуговування пасажирів	2	
13	Порядок забезпечення пасажирських вагонів інвентарем, продуктами чайної торгівлі	2	
14	Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах	2	
Всього годин		17	

ТЕМА 1. Значення та завдання пасажирських перевезень

Значення пасажирських перевезень на залізницях України. Види пасажирських перевезень (дальніх, місцевих та приміських). Основні накази та постанови покращення організації пасажирських перевезень. Ознайомлення з посадовою інструкцією.

ТЕМА 2. Вимоги Статуту залізниць до організації перевезень пасажирів та багажу

Основні положення статуту залізниць з пасажирських перевезень. Пряме та змішане сполучення при участі інших видів транспорту. Правила перевезень пасажирів та багажу по залізницях України.

ТЕМА 3. Завдання культурного обслуговування пасажирів

Вимоги ПТЕ до пасажирських перевезень. Підвищення культури пасажирських перевезень як одне з найважливіших завдань робітників залізничного транспорту.

ТЕМА 4. Організація обслуговування пасажирів на вокзалах

Технологічний процес роботи вокзалу. Довідково-інформаційна робота вокзалів. Робота квиткових кас та їх оснащення. Організація продажу квитків в касах. Організація обслуговування пасажирів на вокзалах (камера схову, багажні відділи, кімнати відпочинку, кімнати матері і дитини, організація харчування). Організація посадки и висадки пасажирів.

ТЕМА 5. Розклад та графік руху пасажирських поїздів

Значення графіку пасажирських поїздів, вимоги ПТЕ до графіку. Категорії поїздів в залежності від дальності їх проходження та швидкості руху. Нумерація поїздів. Розклад руху поїздів, порядок користування ним. Схема формування пасажирських поїздів. Порядкова нумерація вагону, внутрішня планування вагону, нумерація місць. Вагони безпересадочного сполучення. Контроль за організацією поїзної роботи.

ТЕМА 6. Пасажирські, проїзні документи

Поняття про пасажирські тарифи. Обчислення вартості поїзду. Поняття про транспортний та комбінований квитки. Види доплат на залізничному транспорті. Визначення вартості в різноманітних вагонах. Дані на квитках. Види квитків. Бланкові квитки та їх квитанції доплат. Картонні білети, їх доплати. Квитки „Експрес”. Квитки у приміські потяги. Поїзд дітей. Поїзд військовослужбовців. Поїзд за пільговим тарифом. Безкоштовні залізничні квитки. Квитки форми ПЛ. Єдині квитки змішаного сполучення. Маршрутні аркуші. Посвідчення на безкоштовний проїзд депутата Верховної Ради. Проїзні документи ВАО „Інтурист” та їх відмінні особливості. Оформлення проїзних документів, читання компостера та визначення терміну придатності. Випадки подовження терміну придатності квитку.

Практична робота (5 годин):

1. Ознайомлення з різними видами проїзних документів.

ТЕМА 7. Умови проїзду пасажирів

Порядок продажу квитків. Проїзд у випадках якщо: білет втрачений провідником; пасажир відстав від поїзду; проїзні документи залишились у проводяючого; пасажиру не надано місце згідно проїзним документам; пасажир проїхав станцію призначення з вини стюарда; терміни придатності закінчуються на шляху проходження; пасажир змінює шлях проходження; вагон відчіпляють із-за технічної несправності; у пасажира дефектні проїзні документи; перехід пасажира в інший вагон більш високої категорії за власним бажанням; пасажир виїжджає раніше строку, який вказаний компостером на квитку. Вирішення суперечок. Відмова пасажиру в поїзді на шляху проходження. Умови проїзду (героїв радянського союзу). Проїзд в орендованих вагонах. Перевезення хворих, інкасаторів з коштовностями Держбанку, біопрепаратів. Проїзд за маршрутами.

ТЕМА 8. Умови перевезення ручної поклажі та багажу

Ручна поклажа та багаж. Норми перевезення ручної поклажі на квиток. Речі, які перевозять більше норми безкоштовно. Порядок розміщення ручної поклажі в вагоні. Перевезення ручною поклажею саженців та інших рослин. Перевезення ручною поклажею телевізорів, радіоприймачів, дрібних кімнатних тварин, птахів, собак. Перевезення ручною поклажею розрядних вантажів. Норми, які допускають до перевезення, порядок посадки пасажирів, порядок супроводження, забезпечення безпеки перевезень.

Умови прийняття та оформлення багажу. Багажні квитанції, ярлики. Об'явлення цінності. Перевезення багажем саженців та інших рослин, дрібних домашніх тварин, птахів, собак. Видача та прийняття багажу на шляху проходження. Прибуття багажу. Бездокументний багаж. Перевідправлення багажу. Штраф за запізнення багажу. Повернення грошей за багаж у випадку його втрати. Речі, які заборонені до перевезення ручної поклажі та багажу.

ТЕМА 9. Обслуговування пасажирів на шляху проходження

Прийняття пасажирів та їх розміщення. Забезпечення безпечної посадки та висадки пасажирів. Відбір проїзних документів на збереження. Забезпечення пасажирів постільними речами, культінвентарем, продуктами чайної торгівлі. Організація харчування пасажирів на шляху проходження. Допомога пасажирам з дітьми. Збереження посуду, кондитерських виробів. Організація роботи радіо пункту.

ТЕМА 10. Правила обліку та передачі відомостей про місця, які вільні та звільнюються, та обліку продажу білизни

Облікові бланки ЛУ-72; ЛУ-73; ЛУ-74; ЛУ-75; ІНУ в міжнародному сполученні. Порядок обліку місць в вагонах потягу, які вільні або звільнюються. Підготовлення та передача відомостей про місця, які вільні або звільнюються, бригадою потягу. Облік продажу постільних речей. Шифр категорій вагону при передаванні відомостей про вільні місця. Призначення та робота ОДБ та ЛКБ. Порядок заповнення бланків.

ТЕМА 11. Контроль перевезень

Загальні положення про контроль перевезень. Порядок контролю потягів. Документи на право контролю: службові посвідчення та відкриті аркуші встановленої форми всіх призначень. Основні завдання та обов'язки контролерів – ревізорів - інструкторів. Права ревізорського складу. Організація ревізій потягів та порядок їх проведення. Штрафи за безквитковий та неправильний проїзд, за провезення ручної поклажі більше встановленої норми, за провезення заборонених речей. Розмір та порядок здійснення штрафів. Відповідальність за неправильне користування службовими квитками. Оформлення результатів перевірки.

ТЕМА 12. Культура обслуговування пасажирів

Поняття про професійну етику. Значення її в процесі обслуговування пасажирів (професійний такт, почуття поваги до пасажирів, вміння володіти собою). Правила відношення стюарда до пасажирів. Правила ношення форменого одягу, культура мовлення, чесність та кратність виразів, логічність та змістовність. Проявлення майстерності у підготовці до обслуговування. Загальні питання психології. Основні психологічні процеси. Індивідуальні

особливості особистості (темперамент, характер, інтереси, здібності). Уважність та догляд – основа вивчення психології пасажирів. Індивідуальний підхід до пасажиру. Урахування характеру пасажиру, його манери та настрої при обслуговуванні.

ТЕМА 13 Порядок забезпечення пасажирських вагонів інвентарем, продуктами чайної торгівлі

Норми забезпечення вагонів інвентарем, який здіймається, продуктами чайної торгівлі. Порядок їх отримання (накладні, квитанції, приймально-здавальні). Призначення та завдання контор обслуговування пасажирів.

ТЕМА 14 Автоматизована система обслуговування пасажирів у потягах

Основна характеристика та призначення терміналу «СПЕКА-00», «Міні-500». Загальні вимоги з експлуатації терміналу. Загальні положення про безпеку при експлуатації терміналу. Підготовлення до роботи. Порядок роботи терміналу. Вмикання та вимикання. Порядок перевірки терміналу на відповідальність конструкторсько–технічної та програмної документації. Вибір режиму роботи. Програмування. Характерні несправності терміналу та методи їх виправлення. Технічне обслуговування та правила схоронення. Форми касового чека.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ІНОЗЕМНА МОВА»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Лексика та фразеологія професійного спілкування	6	
2	Граматичний матеріал	9	
3	Організація і техніка роботи стюарда	8	
4	Безпека під час руху поїзда	2	
Всього годин		25	

Тема 1. Лексика та фразеологія професійного спілкування

Вступ. Іноземні мови як засіб міжнародного спілкування. Забезпечення комфортного спілкування іноземних туристів. Культура мовлення, міміка, жести. Користування розмовниками. Привітання, побажання, звернення, прохання. Дні тижня. Місяці і роки. Час. Числівники. Гроші. Оплата. Оплата картками. Залізнична лексика та фразеологія. Розміщення білетної зали, довідкового бюро, поштового відділення. Українська залізниця, історія виникнення. Залізничний транспорт. Заповнення білетів на поїзд. Розміщення та послуги сервісного центру. Спілкування працівників сервіс-центру із пасажирями. Станція, типи вагонів, формування вагонів. Структура пасажирського вокзалу (розміщення квиткової зони, поштового відділення, довідкового бюро, заповнення квитків на поїзд).

Тема 2. Граматичний матеріал

Артикли, інфінітив, займенники (особові та присвійні); іменники. Дієслова to be, to have (sein, haben); прийменники, ступені порівняння прикметників. Модальні дієслова. Типи питальних речень. Спеціальні запитання та відповіді на них. Утворення теперішнього неозначеного часу. Утворення минулого часу. Утворення майбутнього часу.

Тема 3. Організація і техніка роботи стюарда

Обов'язки стюарда. Працевлаштування. Резюме. Посадка і висадка пасажирів. Перевірка квитків, вагони-ресторани. Спілкування квиткового касира з пасажирями; спілкування чергового помічника вокзалу. Спілкування провідника з пасажирями. Розташування місць, розміщення пасажирів. Забезпечення пасажирів постільною білизною. Забезпечення пасажирів продуктами харчування та засобами масової інформації. Розрахункові операції

з пасажирями. Інформування пасажирів в купе вагона класу «Люкс». Нестандартні ситуації. Перша медична допомога. Типові діалоги з пасажирями в нестандартних ситуаціях. Основні медичні терміни та поняття. Звернення та скарги пасажирів на погане самопочуття. Надання порад та рекомендацій пасажирям.

Тема 4. Безпека під час руху поїзда

Вимоги безпеки у поїзді. Обов'язки стюарда під час тривоги. Пожежна безпека.

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА «БУДОВА ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ВАГОНІВ ПІДВИЩЕНОЇ КОМФОРТНОСТІ»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	1	
2	Поїзда Hyundai Rotem	7	
3	Поїзда EJ 675 (Elektrická Jednotka, тип 675)	8	
4	Поїзда ЕКр1 (Електропоїзд Крюківський перший)	7	
5	Вагони, поїзду з локомотивною тягою «Україна-2»	7	
Всього годин		30	

Тема 1 Вступ

Поїзди підвищеного комфорту : електропоїзди подвійного живлення («Hyundai Rotem», EJ 675, ЕКр1) та з локомотивною тягою «Україна-2»

Тягові асинхронні двигуни.

Тема 2 Поїзда Hyundai Rotem

Історія створення. Склад та оснащення електропоїзда «Hyundai Rotem». Технічна характеристика. Переваги та недоліки електропоїзда «Hyundai Rotem»
Знаки та написи на вагонах. Кузов вагону.

Гальма.

Обладнання вагонів. Підйомник для інвалідних візків. Спеціальні санвузли для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Система кондиціонування вагонів. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електроциті). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і показники). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Система супутникової навігації та зв'язку. Автоматичні

герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу.

Види технічного обслуговування.

Дії поїзної бригади при їх виявленні на шляху прямування та в пункті звороту.

Тема 3 Поїзда EJ 675 (Elektrická Jednotka, тип 675)

Історія та особливості створення. Склад та оснащення електропоїзда EJ 675 (Elektrická Jednotka, тип 675). Технічна характеристика. Знаки та написи на вагонах. Кузов вагону.

Гальма.

Обладнання вагонів. Підйомник для інвалідних візків. Спеціальні санвузли для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Система кондиціонування вагонів. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електроциті). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Система супутникової навігації та зв'язку. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу.

Види технічного обслуговування.

Дії поїзної бригади при їх виявленні на шляху прямування та в пункті звороту.

Тема 4 Поїзда ЕКр1 (Електропоїзд Крюківський перший)

Історія та особливості створення. Схема поїзда. Технічні характеристики. Обладнання вагонів. Безлюлечні візки з центральним пневмопідвішуванням мод.68-7072 (головний вагон) і мод.69-7049 (проміжний вагон). Жорсткі зчіпні пристроями і герметичні переходи. Місця для перевезення інвалідів у візках. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електроциті). Система автоматичного управління, контролю і діагностики (САУКД). Система контролю нагрівання букс (СКНБ). Система контролю стану дискових гальм (СКСГ). Поїздна автоматична система діагностики (ПАІДС). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Система супутникової навігації та зв'язку. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері

зсувного типу. Система блокування дверей на швидкості понад 5 км/год. Система поглинання енергії (до 2 МДж) при лобових зіткненнях.

Тема 5 Вагони, поїзду з локомотивною тягою «Україна-2»

Технічні характеристики. Обладнання вагонів. Місця для перевезення інвалідів у візках. Система електроживлення. Система гарячого і холодного водопостачання. Комбінована система опалення з автоматичним регулюванням температури. Система кондиціонування повітря з автоматичним регулюванням температури. Санітарно-технічне обладнання (мийка, умивальники, душ, туалети замкнутого типу). Протипожежне обладнання (пожежна сигналізація, пожежні сповіщувачі, установка водяного пожежогасіння, установка автоматичного пожежогасіння в електрощиті). Система автоматичного управління, контролю і діагностики (САУКД). Система контролю нагрівання букс (СКНБ). Система контролю стану дискових гальм (СКСГ). Поїзна автоматична система діагностики (ПАіДС). Система відеонагляду. Інформаційна система (інформаційні табло і покажчики). Система поїзного зв'язку «провідник-пасажир». Система аудіотрансляції. Автоматичні герметичні електропривідні двері. Автоматичні тамбурні електропривідні двері зсувного типу.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ПСИХОЛОГІЯ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Психологія людини: природне і соціальне	1	
2	Вікові особливості особистості	1	
3	Психологія статевих відмінностей	1	
4	Цілеспрямованість особистості, її проява	1	
5	Загальні і спеціальні здібності	2	
6	Емоційно-вольова сфера особистості	2	
7	Психологічні особливості поведінки їх врахування	3	
8	Особистість у трудовому колективі	3	
9	Лідерство і стилі керівництва	3	
Всього годин		17	

Тема 1. Психологія людини: природне і соціальне

Визначення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Природно обумовлені передумови розвитку особистості. Соціально обумовлені фактори становлення особистості. Психологія управління персоналом, її предмет, завдання та зміст. Основні методи психології управління персоналом.

Тема 2. Вікові особливості особистості

Вік та розвиток особистості. Розвиток психічних функцій людини. Вікові особливості розвитку пам'яті, мислення та уваги. Вікові особливості розвитку чуйності. Вік та освіта. Залежність інтелектуальних функцій від мовного та моторного навчання. Розвиток вербальних та невербальних функцій. Період найбільш високих досягнень професійної діяльності. Залежність основних характеристик психіки від основної соціальної діяльності людини. Вік та професійний ріст (кар'єра). Вік та трудовий стаж. Врахування вікових особливостей працівників в практиці управління та роботи з персоналом.

Тема 3. Психологія статевих відмінностей

Стать та особливості професійного вибору. Статеві відмінності здібностей. Особливості пізнавальної діяльності чоловіків та жінок. Основні типи розвитку особистості у чоловіків. Основні типи розвитку особистості у жінок. Використання основних психологічних особливостей чоловіків та жінок при комплектації колективів та заміщенні управлінських посад. Врахування статево-вікових особливостей при організації взаємодії та ділового спілкування.

Тема 4. Цілеспрямованість особистості, її проява

Розкриття поняття цілеспрямованості особистості. Троїстість особистісної цілеспрямованості. Цілеспрямованість щодо взаємодії та спілкування з іншими людьми. Ділова цілеспрямованість (цілеспрямованість на вирішення задач професійної діяльності). Методи виявлення цілеспрямованості особистості у працівників. Особливості цілеспрямованості і особистості у працівників та їх врахування в управлінні персоналом.

Тема 5. Загальні та спеціальні здібності

Інтереси та захоплення. Здібності та їх взаємозв'язок з цілеспрямованістю особистості. Загальні здібності. Специфічні типи людей (художній, розумовий та середній). Типи мислення та їх особливості. Спеціальні здібності. Здібності щодо управління. Методи визначення загальних та спеціальних здібностей та їх використання в управлінні персоналом.

Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості

Емоції та почуття. Діагностика емоційного стану в умовах трудової діяльності. Врахування емоційного стану працівників в практиці управлінської діяльності. Виявлення емоційного стану працівників візуальним способом. Вольова сфера особистості та особливість її виявлення. Готовність до ризику та способи її виміру. Сила волі та методи її визначення. Визначення вольових якостей працівників в практиці роботи з персоналом.

Тема 7. Психологічні особливості поведінки їх врахування

Типи темпераментів . та особливості їх визначення. Характеристики основних типів темпераменту.

Методи визначення типів темпераменту. Формування навичок робочої діяльності. Типи нервової системи. Екстраверти та інтроверти. Темперамент та емоційний стан. Темперамент та особливості професійного вибору. Врахування типологічних особливостей працівників при управлінні персоналом. Темперамент і характер. Характер та професійна поведінка. Людська поведінка. Соціальна типологія працівників. Методи виявлення характерних особливостей працівників.

Тема 8. Особистість в трудовому колективі

Соціальні норми, соціальний контроль та соціальні ролі. Професійна діяльність та спілкування в умовах соціального контролю. Закономірності сприйняття людини людиною.

Механізм групоутворення та групового розвитку в умовах трудової діяльності. Такт керівника та його роль в управлінській діяльності. Умови виникнення симпатій та антипатій у виробничих умовах. Сумісність та співробітництво, їх значення для формування оптимального психологічного

клімату в колективі. Формування та дослідження задоволення роботою в трудових колективах.

Тема 9. Лідерство і стилі керівництва

Теорії лідерства та їх зміст. Лідери ситуативні та постійні. Зміст понять: лідер та керівник. Стилi лідерства та керівництва. Типи лідерів та їх основні характеристики.

Залежність стилю керівника від професійного досвіду управління. Управлінські стратегії та індивідуально-психологічні особливості керівників. Оптимальні норми управління та їх врахування в практиці керівництва. Екстернали та інтерналі в управлінні. Загальна модель вибору та використання управлінських кадрів; Психологічні основи управлінської підготовки.

Етичні основи професійного спілкування. Засоби формування першого враження про людину при спілкуванні. Організація бесіди при прийомі на роботу. Соціально-психологічні вимоги до проведення бесіди. Основні вимоги щодо вивчення анкетних даних працівників. Культура мови та жестів. Співбесіда як метод вивчення співробітника. Організація бесід з персоналом. Основні вимоги до керівника як організатора професійного спілкування. Психологічні прийоми ефективного вислуховування. Психологічні основи публічних виступів. Основні характеристики немовного спілкування. Розпиток здібностей самоконтролю при спілкуванні.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ОХОРОНИ ПРАЦІ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Правові та організаційні питання охорони праці	2	
2	Основи охорони праці у галузі. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці	7	
3	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист	3	
4	Основи електробезпеки	1	
5	Основи гігієни праці та виробничої санітарії, мед огляди	1	
6	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках. Загальні відомості про організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації техногенних аварій та катастроф	1	
Всього годин:		15	

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці

Зміст поняття "Охорона праці", соціально-економічне значення охорони праці, мета і навчання предмета "Охорона праці", обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці робітників для виконання робіт і надвищою небезпекою.

Законодавство про охорони праці регулюється кодексами законів України "Про охорону праці", Кодексом законів про працю України, Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне

страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів та ін.

Права на охорону праці під час укладання трудового договору. Права працівника на охорону праці під час роботи. Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту. Відшкодування у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті. Охорона праці жінок. Про соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання; у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Основні завдання системи стандартів охорони праці: зниження і усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працюючих.

Галузеві стандарти, діючі накази, інструкції з охорони праці. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків.

Державний і громадський контроль за охороною праці, відомчий контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність. Інструктажі з охорони праці. Вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побуті. Профзахворювання і профотруєння.

Основні причини травматизму і захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійний захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруєнь.

Тема 2. Основи охорони праці у галузі. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпеки праці. Основи охорони праці у галузі. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці. Роботи і підвищеною небезпекою в галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування електропоїздів. Зони небезпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні надписи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, газу, вібрацій,

несприятливих метеорологічних умов, мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання на рухомому складі та в депо. Обов'язкові для всіх робітників правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. План ліквідації аварій, план евакуації з приміщень, у випадку аварії.

Вимоги охорони праці у навчальних, навчально-виробничих приміщеннях навчальних закладів. Загальні відомості про потенціал безпеки. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці.

Тема 3. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист

Характерні причини виникнення пожеж, порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання не підготовленої техніки в пожежонебезпечних місцях. Порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація. Горіння речовин і способи його припинення. Умови горіння. Спалах, запалення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важкозаймисті речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежегасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання при пожежі. Особливості гасіння пожеж на об'єктах даної галузі. Організація пожежної оборони в галузі. Види і терміни перевірки і зарядження вогнегасників. Місця розташування, способи гасіння пожежі в залежності від місця її виникнення. Технічне обслуговування вогнегасників та порядок приведення їх в дію. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. Класифікації виробничих приміщень відносно небезпеки ураження електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електричними машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Попереджувальні надписи, плакати та пристрої, ізолюючі прилади. Зануління та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками. Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії, медогляди

Поняття про виробничу санітарію, як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини їх вплив на організм людини. Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм підтримання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за професією, яка вивчається.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення, санітарно-побутове забезпечення працюючих. Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Загальні відомості при організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації техногенних аварій та катастроф.

Стислі основи анатомії людини. Послідовність, принципи і засоби надання першої допомоги. Дії у важких випадках.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, нешкідливість, рішучість, спокій.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка: склад, призначення, правила користування.

Перша допомога при запорошуванні очей, пораненнях, вивихах, переломах.

Припинення кровотечі з ран, носа, вуха, легень, стравоходу.

Падання першої допомоги при знепритомленні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, опіку, обмороженні. Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном. Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Оживлення. Способи штучного дихання, положення потерпілого і дії особи, яка надає допомогу, Непрямий масаж серця. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання. Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів. Надання першої допомоги при нещасних випадках. Загальні відомості про організаційно-технічні заходи щодо профілактики, попередження, локалізації техногенних аварій та катастроф.

**ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПРЕДМЕТА
«ЕТИКА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	1	
2	Психологічні властивості особистості	4	
3	Психологічні аспекти ділового спілкування	6	
4	Професійна етика	6	
Всього годин		17	

Тема 1. Вступ

Характеристика та зміст курсу. Розвиток психіки людини. Роль спадковості, середовища і виховання у розвитку психіки людини. Фактори, які впливають на формування характеру та становлення особливості.

Тема 2. Психологічні властивості особистості

Поняття про особистість. Типи вищої нервової діяльності. Темперамент. Вплив темпераменту на професійну діяльність. Характер і темперамент. Репрезентативні системи. Візуаліст, аудіаліст, кінестетик. Поняття про пам'ять. Якості пам'яті, види пам'яті. Пам'ять і особистість. Тренування пам'яті. Поняття про увагу. Основні ознаки уваги. Спостережливість та уважність як риси характеру особистості. Розвиток уваги. Самооцінка особистості. Вплив самооцінки на спілкування. Характер. Виховання характеру.

Тема 3. Психологічні аспекти ділового спілкування

Психологічна природа спілкування. Структура спілкування. Функції спілкування. Види та рівні спілкування.

Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування. Спільна діяльність і вплив на неї етичних норм і правил. Взаєморозуміння та його рівні.

Бар'єри на шляху до взаєморозуміння, зокрема моралі. Механізм взаєморозуміння, роль етики у їх застосуванні.

Тема 4. Професійна етика

Ділові та особисті якості. Зовнішній вигляд. Культура поведінки та спілкування. Культура робочого місця. Ділові контакти. Правила ведення ділової бесіди.

ПРОФЕСІЙНО–ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Професія - 5111 «Стюард»

Кваліфікація – Старший стюард

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.Виробниче навчання на виробництві		
1.1	Інструктаж з охорони праці. Ознайомлення з виробництвом	6
1.2	Ознайомлення з організацією роботи швидкісних поїздів	6
1.3	Робота в складі бригади швидкісного поїзда	6
1.4	Дії в нестандартних ситуаціях	6
Всього годин		24
2. Виробнича практика		
2.1	Інструктаж з охорони праці на робочому місці	7
2.2	Самостійне виконання робіт стюарда	91
	Кваліфікаційна пробна робота	
Всього годин		98
Разом годин		122

1. Виробниче навчання

Тема 1.1. Інструктаж з охорони праці.

Первинний інструктаж з питань охорони праці проводить спеціаліст з охорони праці підприємства.

Вивчення інструкцій з охорони праці.

Ознайомлення зі станцією. Обхід території станції. Ознайомлення з колійним господарством, розташуванням колій і парків, службових і технічних споруд, пунктами навантаження і розвантаження вантажів, порядком обслуговування під'їзних колій підприємства. Вивчення технології роботи станції.

Тема 1.2. Ознайомлення з організацією роботи швидкісних поїздів

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки. Завдання охорони праці та пожежної безпеки й існуюче законодавство. Значення охорони праці та пожежної безпеки на залізничному транспорті. Значення дотримання технологічного процесу виробництва на підприємстві і Правила технічної експлуатації залізниць. Особливості в обслуговуванні енергетичного устаткування (електричний струм високої напруги, коротке замикання тощо).

Законодавства, обов'язкові постанови і накази Укрзалізниці і залізниць з охорони праці та пожежної безпеки. Нагляд за виконанням законоположень з охорони праці та пожежної безпеки.

Вимоги охорони праці при прибутті на роботу та під час виконання службових обов'язків. Вимоги охорони праці при прибутті на роботу та прийманні зміни. Вимоги охорони праці під час виконання службових обов'язків у рейсу. Вимоги охорони праці при виконанні робіт в пункті звороту.

Травматизм і боротьба з ним. Поняття про виробничий травматизм і його причини. Характер травматизму при обслуговуванні електропоїздів і його причини.

Вивчення обставин, що викликають нещасні випадки; попередження травматизму.

Загальні правила безпеки праці при обслуговуванні електротехнічних ділянок залізниць. Необхідність дотримання встановлених правил і запобіжних заходів при обслуговуванні електричних пристроїв високої напруги. Види травматизму при обслуговуванні електротехнічних пристроїв.

Організаційні заходи, що забезпечують безпеку робіт в електричних пристроях.

Електробезпе́чність. Дія електричного струму на організм людини, його наслідку, види травм.

Основні вимоги до електроустановок для забезпечення безпечної експлуатації.

Заходи і засоби захисту від поразки електричним струмом. Огородження струмоведучих частин, небезпечних зон, що попереджають плакатні написи і сигналізація. Заземлення електроустаткування.

Перша допомога потерпілим від електричного струму і при інших нещасних випадках.

Пожежна безпека. Основні причини пожеж на залізничному транспорті. Правила попередження і ліквідації пожеж. Інструкції з попередження і

ліквідації пожеж. Технічні засоби для попередження і ліквідації пожеж. Правила поведінки при пожежах. Ознайомлення з правилами користування вогнегасниками.

Тема 1.3. Робота в складі бригади швидкісного поїзда

Інструктаж за змістом занять і організація робочого місця, вимоги охорони праці при виконанні робіт, сучасні технології.

Роботи в складі поїзної бригади швидкісного поїзда:

- інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки, приймання вагонів;
- підготовка вагонів до рейсу: перевірка наявності засобів для надання першої медичної допомоги (ліків та супутніх матеріалів; перевірка роботи внутрішнього зв'язку “Стюард-машиніст”);
- забезпечення безпечної посадки та висадки пасажирів: контроль загального стану пасажирів під час посадки, надання необхідних послуг пасажирам під час їх розміщення у вагоні або висадки із вагона, знаходячись біля вагона, який закріплено за стюардом;
- робота в рейсі: робота на МТКД, обслуговування пасажирів, забезпечення високої культури обслуговування пасажирів на шляху прямування поїзда та їх безпеку в аварійній ситуації; проведення у вагоні, в разі потреби, довідково-інформаційної роботи з пасажирами; контроль за розміщенням на багажних полках, або в пасажирських салонах речей, які можуть пошкодити обладнання вагона, або заблокувати аварійні виходи; контроль загального стану пасажирів на шляху прямування, надання інформації пасажирам та індивідуальних послуг у дорозі; обслуговувати пасажирів з дітьми, інвалідів, пристарілих, осіб з вадами руху, на їх прохання, щодо замовлення продукції, а також надання води, допомоги при прийнятті ліків, психологічної підтримки, допомоги при самообслуговуванні тощо; стежити за поведінкою дітей, проводити відповідний інструктаж; контроль температурного режиму, вологістю в салоні вагону; контроль за санітарно-гігієнічним станом у вагонах; допомога пасажирам під час заповнення декларацій та митних карток при перетинанні кордону; в разі необхідності, надавати пасажирам психологічну підтримку та першу медичну допомогу в разі необхідності; стежити за поведінкою пасажирів під час руху поїзда та здійснювати контроль за їх висадкою після повної зупинки потяга; своєчасно та чітко вживати заходів із забезпечення безпеки пасажирів у вагоні; контроль виконання встановлених для пасажирів правил під час прямування поїзда; проведення огляду вагонів після виходу пасажирів.

Тема 1.4. Дії в нестандартних ситуаціях

Дії при знеструмленні електропоїзду. Дії при технічних несправностях вагону, які загрожують безпеці руху поїздів. Дії при виникненні загрози життю пасажирів з боку терористів. Дії при виявленні підозрілого предмету у вагоні. Дії при отриманні інформації про замінювання поїзда. Дії при обстрілі поїзду. Дії при пожежі, катастрофі, аварії у поїзді на шляху прямування.

2. Виробнича практика

2.1. Інструктаж з охорони праці на робочому місці

Інструктаж з охорони праці безпосередньо на робочому місці.

2.2. Самостійне виконання робіт стюарда

Інструктаж з охорони праці на робочому місці.

Приймання чергування.

Самостійне виконання обов'язків стюарда, згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики з дотриманням норм технологічного процесу і охорони праці.

Освоєння передових прийомів і методів праці з розформування і формування поїздів, виконання робіт з подавання і прибирання місцевих вагонів за умови економного використання матеріалів, електроенергії, раціональної організації робочого місця.

Здавання чергування.

Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо з врахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами-замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

КРИТЕРІЇ

кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 5111 Стюард

Кваліфікація: старший стюард

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Накази, постанови, керівництва, інструкції та інші керівні документи Міністерства транспорту України, Укрзалізниці, залізничних компаній, які регламентують діяльність стюардів;
2. Порядок дії під час аварійної ситуації;
3. Правила робочого часу та часу відпочинку поїзних бригад;
4. Норми охорони праці;
5. Виробничої санітарії;
6. Протипожежний захист;
7. Будову, обладнання вагонів усіх типів швидкісних електропоїздів, гальмового обладнання, будову та принцип роботи автозчепу, підвагонного обладнання;

8. Будову СКНБ, СПС (системи пожежної сигналізації), установок кондиціонування повітря та опалення, порядок обслуговування та регулювання приладів опалення, примусової вентиляції, електрообладнання, холодильних установок, протипожежного обладнання;
9. Правила користування обладнанням у вагоні, яке призначене для обслуговування пасажирів і рятування їх у аварійній ситуації; інструкцію із забезпечення пожежної безпеки у вагонах електропоїздів; шляхи евакуації пасажирів;
10. Інструкцію з безпечного ведення робіт;
11. Надання першої (долікарської допомоги): географічне розташування найважливіших станцій залізничної мережі;
12. Порядок користування службовими розкладами пасажирських поїздів; посадову інструкцію провідника пасажирського вагона;
13. Форми обліку та звітності, що застосовуються, порядок їх ведення та складання.

ВМІЄ:

1. Забезпечувати високу культуру обслуговування пасажирів на шляху прямування поїзда та їх безпеку в аварійній обстановці.
2. Контролює під час посадки пасажирів у вагон.
3. Надавати необхідні послуги пасажирам під час їх розміщення у вагоні або висадки із вагона, знаходячись біля вагону, який за ним закріплено.
4. Проводити у вагоні довідково-інформаційну роботу з пасажирами згідно з технологією роботи.
5. Надавати послуги пасажирам відповідно до технології обслуговування.
6. Вимагати від пасажирів виконання правил, пов'язаних із забезпеченням безпеки поїздки.
7. Своєчасно та чітко вживати заходів із забезпечення безпеки пасажирів у вагоні.
8. Утримувати внутрішнє обладнання вагона та знімного інвентаря у справному стані. Забезпечувати безпечну посадку та висадку пасажирів.
9. Розміщувати пасажирів у вагоні згідно з їх проїзними документами. контролювати за температуру повітря, вологість в салоні вагону. Забезпечувати безвідмовну роботу приладів опалення, освітлювання, вентиляції, установок кондиціонування повітря та холодильних установок.
10. Регулювати роботу примусової вентиляції пристроїв кондиціонування повітря, приладів освітлювання і опалення.

11. Стежити за роботою електрообладнання, нагріванням букс за допомогою приладу СКНБ (система контролю нагрівання букс).
12. Одержувати і здавати продукти чайної торгівлі.
13. Забезпечувати пасажирів чаєм, кавою, та кондитерськими виробами і надавати інші послуги, передбачені переліком — цілодобово.
14. Обслуговувати пасажирів з дітьми, інвалідів та пристарілих (надавання води, допомога при прийнятті ліків, психологічна підтримка, допомога при самообслуговуванні тощо).
15. Складати акти на зіпсовані або знищені матеріальні цінності і в установленому порядку проводити стягнення їх вартості з винних осіб.
16. Вживати заходів щодо усунення виявлених недоліків.
17. Сповіщати пасажирів про назву зупинних пунктів та тривалість стоянок поїзда на них.
18. Надавати у разі потреби першу (долікарську) медичну допомогу пасажирам.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
Обладнання і пристрої				
1	Автозчіпний пристрій	один	один	
2	Універсальний гальмовий башмак	один	один	
3	Духовий ріжок, сигнальний свисток, жовтий, червоний сигнальний прапорець, сигнальний ліхтарик	комплект	комплект	
4	Комплекти перевізних документів	один	один	
5	Граничний стовпчик	один	один	
6	Світлофори	один	один	
7	Хвостовий сигнал	один	один	
8	Комплект колійних знаків	один	один	
9	Комплект сигнальних покажчиків, знаків	один	один	
10	Петарди для огороження місця перешкоди руху	комплект	комплект	

ЗМІСТ

Загальні положення

Стандарт з професії «Стюард» кваліфікація стюард

Освітньо-кваліфікаційна характеристика професії «Стюард» кваліфікація стюард

Типовий навчальний план з професії «Стюард» кваліфікація стюард

Перелік навчальних кабінетів, лабораторій, майстерень з професії «Стюард» кваліфікація стюард

Загальнопрофесійна підготовка

Типова навчальна програма з предмету «Основи правових знань»

Типова навчальна програма з предмету «Основи галузевої економіки і підприємства»

Типова навчальна програма з предмету «Інформаційні технології»

Типова навчальна програма з предмету «Правила дорожнього руху»

Професійно-теоретична підготовка

Типова навчальна програма з предмету «Правила технічної експлуатації та інструкції»

Типова навчальна програма з предмету «Технологія роботи стюарда»

Типова навчальна програма з предмету «Організація перевезень і культура обслуговування пасажирів»

Типова навчальна програма з предмету «Іноземна мова»

Типова навчальна програма з предмету «Будова та експлуатація вагонів підвищеної комфортності»

Типова навчальна програма з предмету «Психологія»

Типова навчальна програма з предмету «Охорона праці»

Типова навчальна програма з предмету «Етика професійного спілкування»

Професійно-практична підготовка

Типова навчальна програма з виробничого навчання та виробничої практики з професії «Стюард» кваліфікація стюард

Критерій кваліфікаційної атестації випускника з професії «Стюард» кваліфікація стюард

Перелік основних засобів обов'язкових засобів навчання з професії «Стюард» кваліфікація стюард

Стандарт з професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Освітньо-кваліфікаційна характеристика професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Типовий навчальний план з професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Перелік навчальних кабінетів, лабораторій, майстерень з професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Загальнопрофесійна підготовка

Типова навчальна програма з предмету «Основи правових знань»

Типова навчальна програма з предмету «Основи галузевої економіки і підприємства»

Типова навчальна програма з предмету «Інформаційні технології»

Типова навчальна програма з предмету «Правила дорожнього руху»

Професійно-теоретична підготовка

Типова навчальна програма з предмету «Правила технічної експлуатації та інструкції»

Типова навчальна програма з предмету «Технологія роботи стюарда»

Типова навчальна програма з предмету «Організація перевезень і культура обслуговування пасажирів»

Типова навчальна програма з предмету «Іноземна мова»

Типова навчальна програма з предмету «Будова та експлуатація вагонів підвищеної комфортності»

Типова навчальна програма з предмету «Психологія»

Типова навчальна програма з предмету «Охорона праці»

Типова навчальна програма з предмету «Етика професійного спілкування»

Професійно-практична підготовка

Типова навчальна програма з виробничого навчання та виробничої практики з професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Критерій кваліфікаційної атестації випускника з професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Перелік основних засобів обов'язкових засобів навчання з професії «Стюард» кваліфікація старший стюард

Авторський колектив

Трипак Василь Васильович, директор ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»;

Лисенко Дмитро Леонідович, заступник директора з навчально-виробничий роботи ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»;

Товстуха Ольга Миколаївна, голова методичної комісії «Локомотиви та локомотивне господарство», ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»;

Явленська Валентина Сергіївна, викладач ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»;

Єрмоленко Наталія Васильовна, викладач ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»;

Ходикіна Олена Миколаївна, викладач ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»;

Прийменко Галина Володимірівна, викладач ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту».

Науковий консультант

Грицаєнко Олена Леонідівна, викладач, аспірант, Комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія».

Рецензенти

Мороховський Валерій Миколайович, заступник начальника депо ДП «Придніпровська залізниця» ВСП Запорізьке моторвагонне депо.

Технічний редактор

Степура Наталія Анатоліївна, секретар навчальної частини ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту».

Керівники проекту

Кучинський Микола Сигізмундович, директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України;

Паржницький Віктор Валентинович, начальник відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України;

Багмут Ольга Миколаївна, завідувач наукового сектору відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України;

Озерова Тетяна Ярославівна, директор Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації;

Паржницький Олександр Вікторович, директор Науково-методичного центру професійно-технічної освіти Запорізької області.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту надсилати за адресою:
03035, м. Києва, вул. Митрополита Василя Липківського, 36